

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.01.2019

Adam Kalinowski
Dyrektor Zachodniopomorskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/098 – Działalność ośrodków doradztwa rolniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach¹, Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice.

Kierownik jednostki kontrolowanej Dyrektorem ZODR od 20 września 2016 r. jest Adam Kalinowski² W okresie od 16 marca 2015 r. do 19 września 2016 r. Dyrektorem ZODR był Jaromir Palusiński.

(akta kontroli str. 3-5)

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Planowanie i realizacja ustawowych zadań przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego³.
2. Gospodarka finansowa wodr i wykorzystanie majątku.
3. Współpraca wodr z innymi podmiotami w zakresie realizacji ustawowych zadań.

Okres objęty kontrolą

Lata 2016-2018 (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie).

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.

Kontrolerzy

1. Wiesław Kaszak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/48/2019 z dnia 4 marca 2019 r., nr LSZ/93/2019 z dnia 15 maja 2019 r.,
2. Ewelina Czerepska starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/61/2019 z dnia 22 marca 2019 r., nr LSZ/90/2019 z 10 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 1-2, 788-789, 1308-1309, 1340-1341)

¹ Dalej: Ośrodek lub ZODR.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dalej: wodr.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Organizacja Ośrodka umożliwiła realizację zadań określonych w ustawie z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego⁶. Ośrodek przygotował roczne programy działalności oraz sporządzał sprawozdania z ich realizacji. Przypadki niepełnego realizowania planu wynikały m.in. ze zmniejszającej się liczby zatrudnionych doradców oraz zaangażowania pracowników w szacowanie skutków klęsk pogodowych. Doradcy ZODR posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Prowadzili szkolenia i doradztwo uwzględniające potrzeby rolników oraz mieszkańców obszarów wiejskich. Ośrodek realizował zadania nieodpłatne przewidziane w ustawie o doradztwie. Środki finansowe otrzymywane z budżetu państwa, w formie dotacji, przeznaczał na realizację zadań ustawowych. Ośrodek świadczył usługi dotyczące stosowania nowoczesnych technologii, ekonomiki i organizacji produkcji oraz podejmował współpracę z podmiotami działającymi w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły poniesienia wydatków w kwotach wyższych od kwot ustalonych w planach finansowych o 1 004,82 tys. zł w 2017 r. i 316,47 tys. zł w 2018 r. oraz kosztów w kwotach wyższych od ustalonych w planach finansowych o 229 tys. zł w 2016 r., 183,95 tys. zł w 2017 r. oraz 266,37 tys. zł w 2018 r. Dyrektor Ośrodka dokonał tego przekroczenia bez uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁷ na zmiany w planach finansowych. Stanowiło to naruszenie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ oraz ustawy o doradztwie. Ponadto stwierdzono nieprawidłowości niemające znaczącego wpływu na kontrolowaną działalność Ośrodka, tj. zapłatę za trzy dowody księgowe przed zatwierdzeniem ich do wypłaty, zapłatę za jeden dowód po upływie terminu do jego zapłaty oraz wezwanie wykonawcy do złożenia odpisu z właściwego rejestru na potwierdzenie okoliczności spełnianie warunków udziału w postępowaniu prowadzonym w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Wykonywanie ustawowych zadań przez PZDR.

1.1. W okresie od 17.12.2014 r. do 19.08.2016 r. obowiązywał w ZODR statut nadany przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego¹¹.

Od 20.08.2016 r. obowiązywał statut¹² nadany przez Ministra. W związku ze zmianą podległości ZODR w strukturze organizacyjnej zaszły następujące zmiany:

- w miejsce ośmiu działów¹³, wprowadzono dziewięć działów¹⁴, a w miejsce pięciu dotychczasowych stanowisk¹⁵ wprowadzono pięć nowych stanowisk¹⁶,

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2018 r., poz. 711 ze zm., dalej: ustawa o doradztwie.

⁷ Dalej: Minister.

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, dalej: ustawa o finansach.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.; dalej: ustawa o zamówieniach.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej: Zarząd Województwa.

¹² Zarządzenie nr 43 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 sierpnia 2016 r.

- 18 Terenowych Zespoły Doradców zostało zastąpionych 18 powiatowymi zespołami doradztwa rolniczego¹⁷.

Zgodnie ze statutem, od 20.08.2016 r. ZODR tworzyły: Centrala w Barzkowicach z dziewięcioma działami i pięcioma stanowiskami; Oddział w Koszalinie; 18 powiatowych zespołów. Zakres działania i kompetencje poszczególnych komórek organizacyjnych i funkcjonujących w nich działów, stanowisk, Oddziału w Koszalinie oraz powiatowych zespołów określono w regulaminach organizacyjnych Ośrodka¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 6-62)

W regulaminie zatwierdzonym przez Ministra 19.01.2017 r.¹⁹ zadania ustawowe Ośrodka zostały przypisane poszczególnym komórkom organizacyjnym w tym: działowi Głównego Księgowego; dziewięciu działom merytorycznym²⁰; pięciu stanowiskom²¹ oraz Oddziałowi w Koszalinie i 18 powiatowym zespołom.

(dowód: akta kontroli str. 45)

Zadania przypisane przed 20.08.2016 r. działowi Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa, po tym dniu zostały przypisane dwóm nowym działom:

- działowi Technologii Produkcji Rolniczej, do zadań którego należało m.in.:
 - prowadzenie szkoleń i doradztwa dla rolników,
 - wsparcie merytoryczne doradców terenowych,
 - propagowanie i wdrażanie innowacji w rolnictwie,
 - opracowywanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych w zakresie działalności merytorycznej,
 - udział w realizacji krajowych i zagranicznych programów wsparcia dla rolnictwa;
- działowi Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska, do zadań którego należało m.in.:
 - prowadzenie form szkoleniowych z zakresu rolnictwa ekologicznego,
 - prowadzenie działalności informacyjnej, wydawniczej i szkoleniowej wspierającej produkcję ekologiczną,
 - upowszechnianie metod produkcji rolnej i stylu życia przyjaznego dla środowiska,
 - podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego i ochrony środowiska,
 - sporządzanie planów i przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi.

¹³ M.in. czterech działów merytorycznych: Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa; Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki; Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw; Dział Ekonomiki.

¹⁴ M.in. pięć merytorycznych: Dział Technologii Produkcji Rolniczej; Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska; Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich; Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw; Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym.

¹⁵ M.in. ds. Kadr i Organizacji Pracy, ds. Zarządzania Jakością oraz ds. Kontroli.

¹⁶ M.in. Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych oraz Stanowisko ds. Systemu Zarządzania Jakością.

¹⁷ Dalej: powiatowe zespoły.

¹⁸ W okresie objętym kontrolą w ZODR obowiązywały dwa regulaminy: Regulamin zatwierdzony uchwałą Nr 2212/14 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z 17 grudnia 2014 r. oraz Regulamin zatwierdzony przez Ministra 19.01.2017 r (Nr pisma SAR.drw.073.3.2017).

¹⁹ Dalej: regulamin.

²⁰ Administracyjno-Gospodarczemu; Kadr i Organizacji Pracy; Technologii Produkcji Rolnej; Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska; Rozwoju Obszarów Wiejskich; Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw; Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym; Księgowości; Teleinformatyki.

²¹ Ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy; ds. obsługi Prawnej; ds. Systemu Zarządzania Jakością; ds. Kontroli; ds. Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych.

Zadania przypisane przed 20.08.2016 r. działowi Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki, po tym dniu zostały przypisane działowi Rozwoju Obszarów Wiejskich, do zadań którego należało m.in.:

- prowadzenie szkoleń, warsztatów, konkursów, poradnictwa dla rolników w zakresie m.in. możliwości ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej w ramach funduszy strukturalnych UE lub innych funduszy krajowych i zagranicznych,
- agroturystyki, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych, rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego.

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw oraz dział Ekonomiki zostały zastąpione przez dwa nowe działy, którym przypisano analogiczne zadania jak przed zmianą, w tym:

- dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw²², do zadań którego należało m.in.:
 - organizacja szkoleń, pokazów, seminariów, konferencji i innych form upowszechniania na rzecz środowiska działającego w zakresie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich,
 - nadzór nad szkoleniami organizowanymi przez specjalistów na terenie Ośrodka,
 - koordynowanie szkoleń organizowanych przez doradców w zespołach powiatowych,
 - koordynacja i nadzór działalności szkoleniowej dla zewnętrznych zleceniodawców,
 - organizacja kursów chemizacyjnych, kombajnistów, w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników;
 - dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym, do zadań którego należało m.in.:
 - prowadzenia doradztwa ekonomicznego i rynkowego w zakresie m.in. inwestycji i kredytów preferencyjnych, form wsparcia finansowego gospodarstw rolnych,
 - realizacji szkoleń, wydawnictw i informacji dotyczących zagadnień ekonomicznych,
 - opracowywania ocen, analiz i prognoz dotyczących sytuacji ekonomicznej w rolnictwie,
 - gromadzenie danych rynkowych oraz analiza rynku i koniunktury w rolnictwie.
- (dowód: akta kontroli str. 2—23, 45-55)

W latach 2016-2018 średnioroczny stan zatrudnienia w ZODR malał i wynosił odpowiednio 188, 181, 175 osób, z czego:

- w Centrali w Barzkowicach odpowiednio: 73, 71 oraz 67 osób,
- w Oddziale w Koszalinie odpowiednio: 11, 10, 10 osób,
- w 18 powiatowych zespołach, odpowiednio: 104, 100 i 98 osób.

(dowód: akta kontroli str. 63-64)

Doradcy rolni (98 osób), według stanu na 31.12.2018 r., posiadali wykształcenie: wyższe rolnicze (73 osoby), wyższe inne - nierolnicze (16 osób), średnie rolnicze (siedem osób), średnie nierolnicze (dwie osoby). Odnotowano zmniejszenie liczby doradców z wykształceniem wyższym rolniczym z 84 osób w 2016 r. do 80 osób w 2017 r. i 73 osoby w 2018 r. oraz wzrost doradców rolnych z wykształceniem wyższym nierolniczym z 10 osób w 2016 r. do 11 osób w 2017 r. i 16 osób w 2018 r.

²² Dalej: dział Metodyki.

Pracownicy merytoryczni w Centrali Ośrodka i w Oddziale w Koszalinie (36 osób) według stanu na 31.12.2018 r. posiadali wykształcenie: wyższe rolnicze (19 osób), wyższe inne (12 osób), średnie rolnicze (dwie osoby), średnie inne (dwie osoby). Odnotowano spadek zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym rolniczym w tej grupie z 23 osób w 2016 r., 23 osób w 2017 r. do 19 osób w 2018 r. oraz wzrost liczby pracowników merytorycznych (specjalistów) z wykształceniem wyższym innym, w tym dziewięć osób w 2016 r., 13 osób w 2017 r. oraz 12 osób w 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 58-61, 63-64, 724-726)

Dyrektor wyjaśnił: (...) Powodem zatrudnienia mniejszej liczby pracowników w ZODR z wykształceniem rolniczym w 2018 r., w odniesieniu do roku 2016, było odejście z pracy pracowników merytorycznych posiadających takie wykształcenie. Natomiast przy naborach na wolne stanowiska merytoryczne w 2018 r. kandydaci składający aplikacje nie posiadali oczekiwanego wykształcenia rolniczego, albo jeśli je posiadali rezygnowali z zatrudnienia z powodu niskiego wynagrodzenia. W związku z powyższą sytuacją w grudniu 2018 r. dyrekcja ZODR skierowała do MRiRW (...) propozycje uwzględnienia doświadczenia zamiast wykształcenia formalnego niezbędnego do ubiegania się o wpis na listy doradców, prowadzone przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie²³: 1. pięć lat stażu pracy na stanowisku technik doradca lub doradca/specjalista, 2. pięć lat prowadzenia gospodarstwa rolnego. (...)

(dowód: akta kontroli str. 744)

Powiatowym zespołom przypisano w regulaminie m.in. następujące zadania:

- prowadzenie działalności doradczej w zakresie przystosowania rolnictwa do standardów UE,
- realizację zadań wynikających z pozyskiwania funduszy strukturalnych dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich,
- prowadzenie bezpośredniego doradztwa technologiczno-ekonomicznego producentów rolnych,
- świadczenie pomocy w zakresie dostosowania gospodarstw rolnych do obowiązujących standardów i wymagań zawartych w zasadzie wzajemnej zgodności (*cross compliance*) oraz w zakresie integrowanej ochrony roślin,
- poradnictwo w zakresie unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego,
- promowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego i produkcji żywności metodami ekologicznymi,
- sporządzanie planów rolnośrodowiskowych oraz innych wniosków dla potrzeb rolników, a także nadzór nad ich realizacją.

Powiatowe zespoły sporządzały roczne plany swojej działalności. Plany obejmowały wszystkie przypisane w regulaminie zadania i były zgodne z ustawą o doradztwie.

Pierwszemu zastępcy dyrektora przypisano w regulaminie nadzór merytoryczny i organizacyjny nad dziewięcioma powiatowymi zespołami²⁴, a drugiemu zastępcy dyrektora przypisano nadzór nad pracą Oddziału w Koszalinie oraz ośmioma powiatowymi zespołami²⁵.

²³ Dalej: CDR.

²⁴ W powiatach: choszczeńskim, goleniowskim (z siedzibą w Nowogardzie), gryfickim, kamieńskim, łobeskim, myśliborskim, pyrzyckim, stargardzkim oraz w Szczecinie.

²⁵ Działających w powiatach: białogardzkim, drawskim, kolobrzesckim, koszalińskim, sławieńskim, szczecineckim, świdwińskim i waleckim.

Pierwszy zastępca dyrektora w ramach nadzoru nad podległymi pracownikami zatrudnionymi w powiatowych zespołach odbył w badanym okresie 51 wyjazdów, podczas których, jak wyjaśnił Dyrektor, omawiane były wyniki problemy i zadania oraz w celu osobistej kontroli wybranych szkoleń prowadzonych w terenie. Drugi zastępca odbył w badanym okresie 32 takie wyjazdy. Wyjazdy nadzorcze objęły wszystkie powiatowe zespoły.

Kierownicy powiatowych zespołów raz na kwartał (w badanym okresie) przeprowadzali kontrole wykonywania zadań przez pracowników zespołów. Zastępcy dyrektora każdorazowo zapoznawali się z protokołami kontroli wewnętrznych przeprowadzanymi przez kierowników komórek organizacyjnych i osobiście przeprowadzali kontrole wybranych zespołów. Podczas prowadzonych raz na kwartał przeglądów Systemu Kontroli Zarządczej omawiano ich wyniki.

(dowód: akta kontroli str. 43, 55-56, 58-61, 724-726, 1281-1285, 1313-1319)

Przy Ośrodku działała Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego²⁶, do zadań której należało m.in. opiniowanie rocznych programów działalności ZODR i rocznych planów finansowych oraz sprawozdań z ich wykonania, opiniowanie projektów rocznych planów finansowych oraz sprawozdań z ich realizacji, zgłaszanie wniosków w sprawach dotyczących funkcjonowania Ośrodka, a także opiniowanie cennika określającego wysokość wynagrodzenia za wykonanie usług.

W badanym okresie obowiązywały trzy regulaminy Rady²⁷, z tego dwa zatwierdzone przez Zarząd Województwa oraz jeden przez Ministra.

(dowód: akta kontroli str. 65-66, 75, 80-86)

Do Rady w badanym okresie nie wpływały wnioski. Rada zajęła jedno stanowisko, podjęła jedną uchwałę oraz skierowała jeden wniosek w sprawach dotyczących funkcjonowania ZODR, z tego:

- w stanowisku z 18.02.2016 r. sprzeciwiła się propozycji zmiany podległości ZODR Ministrowi. Podobne stanowisko przyjął Zarząd Województwa. Brak było pisemnej odpowiedzi ze strony Ministra,
- uchwałą²⁸ w sprawie suszy na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2018 r. Rada przedstawiła skalę zniszczeń spowodowanych suszą oraz wnioskuje o wsparcie w tym zakresie instytucji państwowych dla poszkodowanych gospodarstw. Brak było pisemnej odpowiedzi ze strony Ministra,
- wnioskuje²⁹ do Ministra o podjęcie działań w celu zwiększenia dotacji celowej na wydatki Ośrodka na rok 2018 oraz lata następne. Minister pismem³⁰ z 9.03.2018 r. poinformował Przewodniczącego Rady m.in., że w ustawie z 19 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018³¹ wprowadzono przepis umożliwiający zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych w ośrodkach doradztwa rolniczego w wyniku osiągnięcia wyższych przychodów uzyskanych z prowadzonej działalności.

(dowód: akta kontroli str. 71-72, 87-89, 540-544)

²⁶ Dalej: Rada.

²⁷ Uchwała Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego nr 1724/13 z 22.10.2013 r., uchwała Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego nr 400/16 z 16.03.2016 r., pismo SAR.drw.4404.69.2016 z 12.12.2016 r. - zatwierdzenie Regulaminu Rady przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

²⁸ Uchwała Rady nr II/3/2018 z 11.07.2018 r. dotycząca zajęcia stanowiska w sprawie suszy występującej na terenie województwa zachodniopomorskiego.

²⁹ Pismo Przewodniczącego Rady z 11.01.2018 r.

³⁰ Nr F.or.073.3.2018.

³¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2371, ze zm.

Zarządzeniem z 18.07.2015 r.³² Dyrektor wprowadził instrukcję kontroli wewnętrznej. W instrukcji tej określił m.in., że kontrole wewnętrzne w ZODR przeprowadza się zgodnie z corocznie opracowywanym planem kontroli lub są zlecane doraźnie. W Ośrodku obowiązywał także regulamin kontroli zarządczej z 28.05.2014 r.³³. Plany kontroli na lata 2016-2018 zakładały m.in. kontrole efektywności prowadzonego doradztwa rolniczego oraz kontrole wykonywania usług szkoleniowych statutowych realizowanych przez powiatowe zespoły. W 2016 r. i 2017 r. ZODR zrealizował po sześć kontroli wewnętrznych w sześciu spośród 18 powiatowych zespołów (33% ogółu) w zakresie usług doradczych, realizacji harmonogramu szkoleń, rocznego programu działalności Ośrodka, rzetelności dokumentów oraz poprawności sporządzania zapisów z realizacji zadań. W 2018 r. zrealizował dwie takie kontrole (kontrola Oddziału w Koszalinie oraz kontrola jednego powiatowego zespołu). Zrealizował także cztery kontrole wewnętrzne w Ośrodku. Kontrole w Ośrodku w 2016 r. i 2017 r. objęły przestrzeganie procedur postępowania i realizacji postanowień instrukcji obiegu kontroli dokumentów księgowych – kontrole ewidencji druków ścisłego zarachowania, ich poprawności i obrotu nimi (nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości). W 2017 r. przeprowadzono kontrolę w dziale Metodyki (nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości). W 2018 r. przeprowadzono łącznie dwie kontrole: w dziale Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz w dziale Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska (w obu nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości).

(dowód: akta kontroli str. 706-723)

Dyrektor wyjaśnił, że kontrole w komórkach organizacyjnych na bieżąco prowadzą ich kierownicy, a comiesięczne sprawozdania z realizacji usług szkoleniowych i rejestry usług doradczych do 10. dnia każdego miesiąca przekazywane są do działu Metodyki. W planach kontroli niefortunnie użyto sformułowania: wszystkie powiatowe zespoły. Była to informacja dla kierowników tychże powiatowych zespołów przypominająca o spoczywającym na nich obowiązku przeprowadzania kontroli w kierowanych przez siebie zespołach.

(dowód: akta kontroli str. 747, 752)

W badanych latach ZODR przeprowadził łącznie 18 kontroli wewnętrznych, z tego 13 objęły powiatowe zespoły, jedna Oddział w Koszalinie oraz cztery - Centralę w Barzkowicach. W dwóch kontrolach wewnętrznych w powiatowych zespołach (w Drawsku Pomorskim w 2017 r. oraz w Goleniowie w 2018 r.) stwierdzono m.in. nieprawidłowości polegające na niezrealizowaniu zaplanowanych szkoleń rolników oraz niepowiadomienie o tym działu Metodyki.

Niezrealizowane w zaplanowanym pierwotnie terminie szkolenia dotyczyły:

- nowoczesnych technologii upraw roślin motylkowych i strączkowych oraz szkolenie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020³⁴ w powiatowym zespole w Drawsku Pomorskim. Szkolenia zostały zaplanowane na 21.01.2017 r., a zrealizowano 21.02.2017 r.

- produkcji metodami ekologicznymi oraz rolnictwa ekologicznego w ramach PROW 2007-2013 i 2014-2020, w Goleniowie. Szkolenia te miały odbyć się według harmonogramu 5.06.2018 r. zostały zorganizowane 3.07.2018 r.

Ww. szkolenia zostały wykazane w sprawozdaniach z działalności powiatowych zespołów odpowiednio: w 2017 r. w powiatowym zespole w Drawsku Pomorskim

³² Nr 38/2005.

³³ Zarządzenie nr 10/2014.

³⁴ Dalej: PROW 2014-2020.

i w 2018 r. w powiatowym zespole w Goleniowie oraz w sprawozdaniu z realizacji rocznych programów ZODR w tych latach.

(dowód: akta kontroli str. 769-787, 1320-1329)

W powiatowych zespołach kierownicy zgodnie z planem realizowali corocznie kontrole wykonywania zadań przez podległych pracowników. W kontrolach przeprowadzonych przez kierowników w badanym okresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 1313-1319)

Dyrektor wyjaśnił, że na organizowanych kilkakrotnie w ciągu każdego roku w ZODR naradach dla kierowników zawsze planowany jest moduł, podczas którego omawiane są sprawy organizacyjne, w tym dotyczące szkoleń. Natomiast w celu zdyscyplinowania kierowników i podległych mu pracowników powiatowych zespołów, obaj zastępcy dyrektora wzmożyli osobiste wyjazdy do zespołów na spotkania z pracownikami, podczas których omawiali z nimi wyniki problemy i zadania oraz w celu osobistej kontroli wybranych szkoleń prowadzonych w terenie.

(dowód: akta kontroli str. 1281-1286)

1.2. W okresie objętym kontrolą roczne programy działalności Ośrodka³⁵ oraz sprawozdania z ich realizacji były każdorazowo przedkładane do zatwierdzenia: w 2016 r. Zarządowi Województwa, a w 2017 r. i 2018 r. Ministrowi z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o doradztwie. Wszystkie wskazane dokumenty zostały zaopiniowane przez Radę w trybie art. 9 ust 3 pkt 1 ustawy o doradztwie oraz zatwierdzone bez uwag, zarówno ze strony Zarządu Województwa, jak i Ministra. Sprawozdania z wykonania planu finansowego były przekazane terminowo Ministrowi Finansów, tj. zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej oraz sporządzania planu finansowego jednostek doradztwa rolniczego³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 90-103, 1075, 1084, 1098)

Programy obejmowały swoim zakresem zagadnienia wskazane w dokumentach programowych dotyczących rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, na szczeblu krajowym i wojewódzkim, w tym określonych m.in. w PROW 2014-2020³⁷, w „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”³⁸ oraz w Programie Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019. Programy były zgodne z art. 4 ust. 2, 3, 4 i 5 ustawy o doradztwie oraz zawierały zadania wprowadzone zmienioną ustawą. W programie na 2018 r. Ośrodek uwzględnił zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, opracowanym na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne³⁹. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego i Minister nie zgłaszali w badanym okresie priorytetów do programów.

(dowód: akta kontroli str. 99-124, 190-206, 238-266)

Źródłem informacji Ośrodka o potrzebach doradczych rolników i mieszkańców obszarów wiejskich były przeprowadzane podczas szkoleń, konferencji, kursów

³⁵ Dalej: Program

³⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2347., dalej: rozporządzenie Ministra Finansów z 22.12.2009 r.

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r., str. 487 ze zm.)

³⁸ Uchwała sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr XLII/482/10 z 22 czerwca 2010 r.

³⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2268, ze zm.; dalej: ustawa prawo wodne.

ankiety ewaluacyjne. ZODR nie prowadził wykazu zadań/tematów zgłaszanych przez rolników.

Dyrektor wyjaśnił, że wiedzę dotyczącą zapotrzebowania oraz zainteresowania danym tematem otrzymują doradcy podczas indywidualnie udzielanych porad lub organizowanych szkoleń. Wskazał, że po szkoleniach przeprowadzane są ankiety, w których uczestnicy mogą zgłosić sugestie i zapotrzebowanie na inny temat szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 99-124, 190-206, 238-266, 756, 1279-1280)

1.3. W zakresie doradztwa rolniczego Ośrodek w badanych latach, wykonywał nieodpłatnie zadania określone w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie.

W 2016 r. działania te ukierunkowane były m.in. na:

- wdrażanie zasad dobrej praktyki rolniczej i programów rolnośrodowiskowych,
- pomoc rolnikom w ubieganiu się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych,
- modernizację gospodarstw rolnych poprzez wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych i technologicznych, prowadzenie rachunkowości rolnej.

Priorytetami do programów działalności ZODR w 2017 r. i 2018 r. były działania:

- doradztwo i upowszechnianie wiedzy na temat systemów wsparcia bezpośredniego na lata 2015-2020, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2017 r.,
- wsparcie wdrażania PROW 2014-2020 oraz promowanie działań prośrodowiskowych i przeciwdziałających zmianom klimatycznym.

Dodatkowo w 2017 r. działania:

- upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i afrykańskiego pomoru świń⁴⁰, z uwzględnieniem bioasekuracji,
- działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi,
- działania na rzecz bezpieczeństwa żywności,
- upowszechnianie innowacji w rolnictwie na obszarach wiejskich.

Dodatkowo w 2018 r. działania:

- wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą,
- upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykoodporności u ludzi i zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 39-61, 107-109, 151-252)

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował również nieodpłatnie i samodzielnie, zgodnie art. 4 ust. 5 ustawy o doradztwie, a także zadania z zakresu doradztwa rolniczego określone w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie.

Część zaplanowanych zadań nie została w pełni zrealizowana:

- w zakresie upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku (art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o doradztwie), w 2016 r. planowano porady na bezpośrednie zgłoszenia (udzielono 2 524 porady indywidualne i sześć porad grupowych) oraz planowano i zrealizowano jeden konkurs, w 2017 r. planowano cztery działania, (pokaz, konkurs, targi, wystawy), (wykonano dziewięć) oraz 1 702 porady (wykonano 1 579, tj. 93% planu), w 2018 r. planowano i zrealizowano jeden konkurs oraz 2 729 porad (wykonano 838, tj. 30% planu);
- w ramach współdziałania w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (art. 4 ust. 2 pkt 10 ustawy o doradztwie),

⁴⁰ Dalej: ASF.

- w 2016 r. planowano porady na bezpośrednie zgłoszenia (udzielono 10 301 porad indywidualnych i 34 porady grupowe), w 2017 r. planowano 3 517 porad (wykonano 4 309), w 2018 r. planowano 3 558 porad (wykonano 1 736, tj. 49%);
- w ramach prowadzenia analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej (art. 4 ust. 2 pkt 11 ustawy o doradztwie), w 2016 r. planowano porady na bezpośrednie zgłoszenia (wykonano 8 844), w 2017 r. planowano 2 573 porady oraz dziewięć analiz (wykonano odpowiednio: 5 553 i 14), w 2018 r. planowano 3 749 porad i 763 analizy (wykonano odpowiednio: 1 930 porad, tj. 51% planu oraz 2 407 analiz).
- (dowód: akta kontroli str. 136-169, 207-230, 267-290, 338-389, 420-441, 491-519)

Pracownicy komórek organizacyjnych oraz powiatowych zespołów przekazywali w formie papierowej dokumenty potwierdzające usługę doradczą. Dokumenty te wpisywane były do bazy danych⁴¹ zawierającej: formę usługi, termin, miejscowość i liczbę przeszkolonych. Bezpośredni nadzór nad sprawozdawczością pełnił kierownik działu Metodyki oraz zastępcy dyrektora Ośrodka.

W powiatowym zespole w Świdwinie zatrudnionych było siedmiu doradców rolniczych – sześćo posiadało wykształcenie wyższe rolnicze, jedna osoba średnie rolnicze; posiadający staż pracy: dwie osoby i cztery lata, dwie osoby – 10 lat, trzy osoby - powyżej 30 lat. Powiatowy zespół⁴² zrealizował łącznie 203 szkolenia (w tym 21 szkoleń wyjazdowych), odpowiednio w badanych latach: 59, 69 i 75 szkoleń ogółem; 15 stoisk informacyjnych - odpowiednio: pięć, sześć i cztery; 21 warsztatów i jeden pokaz w 2016 r. oraz sześć pokazów w 2017 r. i pięć pokazów w 2018 r.

W powiatowym zespole w Choszcznie zatrudnionych było sześciu doradców – wszyscy posiadali wykształcenie wyższe rolnicze; staż pracy: jedna osoba – jeden rok, cztery osoby od 10 do 20 lat, jedna osoba powyżej 30 lat. Zespół⁴³ przeprowadził łącznie 194 szkolenia (w tym 14 szkoleń wyjazdowych), odpowiednio w badanych latach: 59, 65 i 70 szkoleń ogółem; 14 stoisk informacyjnych - odpowiednio: siedem, trzy i cztery; trzy warsztaty w 2016 r. oraz trzy pokazy (jeden w 2016 r. i dwa w 2018 r.)

(dowód: akta kontroli str. 637-655, 724-726, 1301-1307, 1338.)

W badanym okresie do ZODR nie wpływały wnioski od rolników o realizację zadań. Dyrektor wyjaśnił, że sugestie rolników do szkoleń przekazywane były doradcom, którzy następnie wskazywali zapotrzebowanie na daną formę szkoleniową.

(dowód: akta kontroli str. 756)

Sprawozdania z realizacji programów zostały sporządzone według wzoru sprawozdania z realizacji rocznego programu działalności oraz na podstawie wytycznych do opracowania sprawozdania przekazanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁴⁴. Sprawozdania za 2017 r. i 2018 r. zawierały wszystkie elementy zawarte w wytycznych oraz we wzorze sprawozdania i były zgodne z przepisami ustawy o doradztwie. Sprawozdanie za 2016 r. zostało opracowane na podstawie schematu opracowanego w Ośrodku – wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego nie miały ujednoliconego systemu planowania i sprawozdawczości.

(dowód: akta kontroli str. 555-621, 743)

Sprawozdania z realizacji programów zostały przedłożone Radzie, która zaopiniowała je pozytywnie bez uwag odpowiednio: 21.02.2017 r. za 2016 r.,

⁴¹ Prowadzonej w postaci pliku EXCEL przez pracowników Centrali.

⁴² Zajmujący lokal o powierzchni 54 m².

⁴³ Zajmował lokal o powierzchni 64 m².

⁴⁴ Dalej: Ministerstwo.

26.02.2018 r. za 2017 r. i 25.02.2019 r. za 2018 r. Sprawozdania te zostały przedłożone Ministrowi w terminie określonym w art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy o doradztwie. Minister bez uwag zatwierdził sprawozdania za 2016 r. (15.05.2017 r.) i 2017 r. (14.03.2018 r.) Do dnia zakończenia kontroli⁴⁵ sprawozdanie za 2018 r. nie zostało zatwierdzone przez Ministra.

(dowód: akta kontroli str. 305-306, 390, 392-394, 466, 467, 539)

ZODR w badanym okresie otrzymał z CDR wytyczne/wskazówki pomocne przy realizacji zadań Ośrodka. I tak m.in. pocztą elektroniczną przekazane zostały:

- odnośniki do materiałów dotyczących ASF i zjadliwej grypy ptaków (21.04.2017 r.), wykorzystanych do przeprowadzenia szkoleń pt. *Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym*, dla 169 uczestników w 2017 r. i dla 665 uczestników w 2018 r.,
- prezentację dotyczącą współpracy dla rolników zainteresowanych instalacjami odnawialnymi źródłami energii⁴⁶ (29.05.2017 r.), do szkolenia pt. *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym*, dla 140 uczestników w 2017 r. i 66 uczestników w 2018 r.,
- materiały dotyczące metodyki świadczenia usługi w zakresie podejmowania działalności pozarolniczej, do szkolenia pt. *Prowadzenie działalności pozarolniczej*, w których uczestniczyło 50 osób w 2017 r. i 138 osób w 2018 r.,
- materiały ze szkolenia odbywającego się w CDR (14.03.2018 r.), do przeprowadzenia szkoleń pt. *Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne*. W 2017 r. w szkoleniach z tego zakresu wzięło udział 673 uczestników, a w 2018 r. – 1 520 osób.

(dowód: akta kontroli str. 545-554, 622-627)

1.4. Ośrodek przeprowadził ogółem 3 684 nieodpłatne szkolenia, w których uczestniczyło ogółem 65 519 rolników i mieszkańców obszarów wiejskich (odpowiednio: 24 680 w 2016 r., 19 385 w 2017 r. i 21 454 w 2018 r.). Działalność szkoleniowa obejmowała wszystkie zagadnienia zawarte w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o doradztwie, w tym m.in. dotyczące stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych; rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych; rachunkowości w gospodarstwach rolnych; rolnictwa ekologicznego; rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich; promocji produktów lokalnych i regionalnych. W 2018 r. ZODR zrealizował także 16 szkoleń dotyczących zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy prawo wodne. Ośrodek nie prowadził analiz potrzeb szkoleniowych wśród rolników.

Dyrektor wyjaśnił, że największą wiedzę dotyczącą zapotrzebowania oraz zainteresowania danym tematem posiadają doradcy rolniczy, którzy mają bezpośredni kontakt z rolnikami i mieszkańcami obszarów wiejskich. Doradcy zgłaszają zapotrzebowanie na daną formę szkoleniową do programów.

W badanych latach Ośrodek nie w pełni zrealizował założenia zawarte w programach działalności w zakresie szkoleń dotyczących zagadnień wymienionych w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o doradztwie. I tak w 2018 r. w zakresie:

- rachunkowości w gospodarstwach rolnych (lit. c) planowano przeprowadzić 66 szkoleń, zrealizowano 64 (97%),
- rolnictwa ekologicznego (lit. d) planowano przeprowadzić 77 szkoleń, zrealizowano 71 (92%),

⁴⁵ Tj. do 16.05.2018 r.

⁴⁶ Dalej: OZE.

- modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienia pozycji rolników na rynku (lit. h) planowano przeprowadzić 15 szkoleń, zrealizowano 14 (93% planu).

(dowód: akta kontroli str. 338-354, 413-417, 485-489)

Powiatowy zespół w Świdwinie w zakresie: stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, rachunkowości w gospodarstwach rolnych, rolnictwa ekologicznego zrealizował w 2016 r. 52 szkolenia, 19 warsztatów i jedno stoisko informacyjne, w 2017 r. przeprowadził 58 szkoleń i pięć stoisk informacyjnych, a w 2018 r. zrealizował 60 szkoleń i zorganizował cztery stoiska informacyjne. Powiatowy zespół w Choszczynie w 2016 r. przeprowadził 53 szkolenia, w 2017 r. - 48 szkoleń, w 2018 r. - 50 szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 637-655)

Analiza dokumentacji 60 losowo wybranych szkoleń, realizowanych w latach 2016-2018 na podstawie art. 4 ust 2 ustawy o doradztwie, wykazała kompletność materiałów takich jak: konspekty szkoleń, sprawozdania sporządzone przez organizatora, listy obecności uczestników oraz wypełnione przez uczestników ankiety oceniające szkolenie. Analiza ankiet wypełnionych przez uczestników wybranych szkoleń (średnio po pięć ankiet z każdego szkolenia) wykazała, że wszyscy respondenci (100%) pozytywnie ocenili jakość przeprowadzonych szkoleń, osiągnięto zamierzone cele, a tematyka pokrywała się z oczekiwaniami. Na podstawie ankiet organizatorzy sporządzali zestawienie oceny szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 628)

W ramach realizacji zadania „Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska” (art. 4 ust. 2 pkt 7 ustawy o doradztwie), prowadzono szkolenia i kursy w zakresie technologii w ekologii i ochrony środowiska m.in. *Odnawialne źródła energii, Integrowana produkcja roślin, Integrowana ochrona roślin, Gospodarowanie na obszarach Natura 2000*. W ramach tego zadania ZODR zorganizował pokazy m.in. *Nowości odmianowe warzyw gruntowych, Oczyszczalnia ścieków „Ogrody Odnowy” i Biosurowcowy Ogród Dydaktyczny, Pielęgnacja i ochrona upraw wieloletnich*, konkursy m.in. *Rolnik Farmer Roku, Hodowca Roku Bydło Mięsne* oraz imprezy targowo-wystawiennicze m.in. *Zachodniopomorska wystawa koni hodowlanych,, polowe pokazy pracy maszyn - innowacje*.⁴⁷ W 2018 r. zrealizowano mniej szkoleń niż zaplanowano - plan 57, realizacja 52 (91%).

(dowód: akta kontroli str. 350-351, 364-368, 416, 429-431, 500-504)

Powiatowe zespoły w Świdwinie i Choszczynie realizowały zadania w zakresie upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska: Powiatowy zespół w Świdwinie: siedem szkoleń i dwa warsztaty w 2016 r., jedno szkolenie w 2017 r., w 2018 r. takich szkoleń nie przeprowadził. Powiatowy zespół w Choszczynie: pięć szkoleń w 2016 r., jedno szkolenie w 2017 r. oraz jedno szkolenie w 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 637-650, 651-655)

W ramach działań ZODR na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego (art. 4 ust. 2 pkt 8 ustawy o doradztwie), opracowano broszury oraz prowadzono działalność upowszechnieniową w zakresie m.in. produktów regionalnych i tradycyjnych, żywności o podwyższonej jakości, systemów bezpieczeństwa żywności. Organizowano także konkursy m.in. *Konkurs wieńców dożytkowych, Wiedzy ekologicznej, Nasze kulinarne dziedzictwo – Smaki*

⁴⁷ ZODR zrealizował odpowiednio: 93, 75, 52 szkolenia w tym zakresie, w których uczestniczyło odpowiednio: 1 835, 1 027 oraz 744 uczestników. W 2016 r. planowano 40 działań, zrealizowano 44, a w 2018 r. zaplanowano 14 465 porad, z czego zrealizowano 5 639 (39% planu).

Regionów, imprezy targowo – wystawiennicze i warsztaty m.in. *Ozdoby wielkanocne – wyroby z siana*.⁴⁸ Nie wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane:

- w 2017 r. zaplanowano 2 462 porady, a zrealizowano 1 986 (tj. 81% planu),
- w 2018 r. zaplanowano 100 działań⁴⁹, a zrealizowano 91 (91%) oraz 3 057 porad, a zrealizowano 1 022 (33%).

(dowód: akta kontroli str. 352, 368-371, 416, 432-434, 488, 505-507)

Powiatowe zespoły w Świdwinie i w Choszcznie realizowały zadania w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego⁵⁰.

(dowód: akta kontroli str. 637-650, 651-655)

W ramach upowszechniania rozwoju agroturystyki (art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o doradztwie) udzielano porad indywidualnych oraz grupowych w zakresie m.in. turystyki wiejskiej, zagród edukacyjnych, rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, prowadzenia promocji wsi, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku. Organizowano także konkursy m.in. pt. *Agro-Eko-Turystyczne „Zielone Lato”* oraz Promocji wsi, jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku. Organizowane były pokazy, targi i wystawy dotyczące rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz tworzenia sieci współpracy.⁵¹ W 2017 r. zaplanowano m.in. udzielenie 1 702 porad, zrealizowano 1 579 (93%), a w 2018 r. zaplanowano udzielenia 2 729 porad, zrealizowano 838 (31% planu).

(dowód: akta kontroli str. 352, 372-373, 416, 435-437, 489, 508-510)

Powiatowy zespół w Świdwinie: w 2017 r. zorganizował jedno stoisko informacyjne, w 2018 r. pięć pokazów, a powiatowy zespół w Choszcznie: w 2017 r. dwa szkolenia i jedno stoisko informacyjne i w 2018 r. 11 szkoleń, cztery stoiska informacyjne i dwa pokazy.

(dowód: akta kontroli str. 637-650, 651-655)

W ramach realizacji programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych do Obszarów Szczególnie Narażonych⁵² (art. 4 ust. 2 pkt 10 ustawy o doradztwie), Ośrodek realizował porady indywidualne i grupowe dotyczące m.in. dyrektywy azotanowej, dyrektywy wodnej, programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych. Realizował także szkolenia, którymi w badanym okresie objęto 5 261 osób. W 2018 r. planowano przeprowadzić 119 szkoleń, zrealizowano 106 (89%).

Analiza dokumentów wybranych 20 szkoleń przeprowadzonych w 2017 r. wykazała, że były one kompletne (konspekty, lista obecności, ankiety, sprawozdanie z realizacji). ZODR współpracował w tym zakresie z Zachodniopomorską Izłą Rolniczą, samorządami na szczeblu powiatowym i gminnym. ZODR przystąpił w 2018 r. do międzynarodowego projektu badawczego *WaterProtekt* w ramach HORYZONT 2020.

Nie wszystkie planowane w 2018 r. porady zostały zrealizowane: zaplanowano udzielenie 3 558 porad, zrealizowano 1 736 (49%).

(dowód: akta kontroli str. 353-354, 372-373, 417, 435-437, 489, 508-510)

⁴⁸ W badanych latach ZODR zrealizował odpowiednio: 65, 97 oraz 98 szkoleń, w których uczestniczyło odpowiednio: 794, 1 229, 1 527 uczestników.

⁴⁹ Pokazy, konkursy, targi/wystawy.

⁵⁰ Powiatowy zespół w Świdwinie przeprowadził: w 2016 r. jedno szkolenie i zorganizował cztery stoiska informacyjne, w 2017 r. sześć pokazów, w 2018 r. trzy szkolenia. Powiatowy zespół w Choszcznie zorganizował: w 2016 r. trzy warsztaty, jedno szkolenie oraz sześć stoisk informacyjnych, w 2017 r., dziewięć szkoleń i zorganizował dwa stoiska informacyjne, w 2018 r., przeprowadził jedno szkolenie.

⁵¹ ZODR zrealizował odpowiednio: 11, 17, 26 szkoleń, w których uczestniczyło odpowiednio: 155, 347, 354 uczestników.

⁵² Dalej: OSN.

Powiatowy zespół w Świdwinie przeprowadził: w 2016 r. trzy szkolenia, w 2017 r. osiem szkoleń i w 2018 r. 10 szkoleń. Powiatowy zespół w Choszczynie: w 2016 r. dwa szkolenia, w 2017 r. pięć szkoleń i w 2018 r. siedem szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 637-650, 651-655)

Dyrektor wyjaśnił, że w 2018 r. nie zrealizowano niektórych planowanych szkoleń oraz innych zadań ze względu na udział pracowników powiatowych zespołów w komisjach ds. szacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

(dowód: akta kontroli str. 744-746)

1.5. W ramach działalności informacyjnej o charakterze doradczym w okresie objętym kontrolą zrealizowano ogółem 1 020 działań oraz 93 216 porad. Plan zakładał przeprowadzenie ogółem 1 243 działania oraz 57 035 porad, przy czym w 2016 r. nie określono liczby planowanych porad (przyjmując ich udzielanie na bezpośrednie zgłoszenie), zrealizowano 816 takich porad. W 2016 r. plan zakładał wydanie 36 tytułów broszur, zrealizowano 36, z tego z dwóch planowanych broszur. wydano jedną (50%). Zaplanowano także 142 artykuły w miesięczniku ZODR, zrealizowano 112 (79%).

W 2017 r. planowano m.in. wydać 31 tytułów broszur, 14 ulotek oraz 288 artykułów w miesięczniku ZODR, zrealizowano odpowiednio 27 broszur (87%), 12 ulotek (86%), 152 artykuły (53%).

W 2018 r. planowano m.in. wydanie 27 tytułów broszur, 65 materiałów informacyjnych na stronie internetowej Ośrodka, 187 artykułów w miesięczniku ZODR, zrealizowano odpowiednio: 26 broszur (96%), 57 materiałów informacyjnych (88%) oraz 58 artykułów (31%).

W badanym okresie Ośrodek wydawał broszury, które dotyczyły m.in. takich zagadnień jak: produkcja i rynek ziemniaka, standardy produkcji mleka wysokiej jakości, nowe odmiany zbóż, znakowanie produktów spożywczych, kalkulacja upraw specjalistycznych. Informacja była kierowana do rolników indywidualnych, samorządów, studentów, przedsiębiorstw działających w otoczeniu rolnictwa. Publikowano informacje na portalu internetowym Ośrodka, wydawano miesięcznik „Zachodniopomorski Magazyn Rolniczy” (nakład do 3 tys. egzemplarzy), organizowano targi oraz festyny ludowe.

(dowód: akta kontroli str. 355-360, 420, 491)

W zakresie programu bioasekuracji ASF oraz ptasiej grypy - ZODR wydał i rozwieszał plakaty w każdym biurze powiatowym oraz w siedzibach gmin, wydawał także ulotki oraz broszury. Na stronie internetowej ZODR zamieszczone były informacje dla rolników, dla myśliwych i leśników dotyczące afrykańskiego pomoru świń. Ośrodek opublikował artykuły w Zachodniopomorskim Magazynie Rolniczym pt. „Jak wyeliminować ASF”; „ Identyfikacja i rejestracja po nowemu w związku z ASF”, wydał broszury pt. „Wybrane choroby świń” oraz „Profilaktyka i bioasekuracja ważnymi czynnikami realizacji programu ochrony zwierząt gospodarskich i domowych”. W 2016 r. ZODR zorganizował trzy szkolenia dotyczące programu bioasekuracji (ASF), w których uczestniczyło 67 osób, jedną konferencję dla 99 osób oraz jedno seminarium dla 22 osób. W 2017 r. zrealizował 25 szkoleń dla 403 osób, w 2018 r. Ośrodek zrealizował 48 takich szkoleń dla 687 osób.

(dowód: akta kontroli str. 727-743)

1.6. W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich w okresie objętym kontrolą udzielono 4 693 porady i informacje, m.in. projekty szkoleniowe w zakresie stosowania środków ochrony roślin, kursy z obsługi kombajnów zbożowych, staże i praktyki dla studentów i absolwentów szkół. Kwalifikacje zawodowe z tego zakresu podniosło odpowiednio: 1 577, 1 337 i 1 660 osób. Informacje przekazywane były do młodzieży ponadgimnazjalnej szkół rolniczych o możliwości wzięcia udziału w szkoleniach oraz kursach, które w dalszej perspektywie mogły pozwolić na zdobycie dodatkowych uprawnień i podniesienia kwalifikacji zawodowych.

W 2017 r. nie w pełni zrealizowano założenia programu działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Planowano przeprowadzić 1 709 porad indywidualnych i informacji, a zrealizowano 1 337 (tj. 78% planu). Powiatowy zespół w Świdwinie udzielił w tym czasie łącznie 154 porady i informacje, a zespół w Choszczynie łącznie 72 takie porady i informacje.

(dowód: akta kontroli str. 360-361, 425-426, 497, 744-746, 750-751)

Dyrektor wyjaśnił, że ZODR poprzez prowadzenie szerokiego wachlarza szkoleń statutowych w zadaniu 1. prowadzi działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Ośrodek wpisany jest do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. Dodatkowo ZODR prowadzi szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym oraz szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, czy sprzedaży środków ochrony roślin. Zgodnie z wytycznymi przesłanymi przez Ministerstwo dotyczącymi zadania 3. *Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców obszarów wiejskich* dopuszczalną formą działalności w tym zakresie jest informacja oraz porada indywidualna. ZODR nie prowadzi kwalifikowanych szkoleń zawodowych, ponieważ mogą być one prowadzone przez podmioty, o których mowa w art. 117 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵³ oraz na kursach umiejętności zawodowych, o których mowa w przepisach w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że (...) ZODR prowadzi kurs obsługi kombajnów zbożowych odpłatnie na podstawie przepisów art. 4 ust. 4 pkt 1 ppkt d ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (...), w którym jest mowa o działalności szkoleniowej niezwiązanej z realizacją zadań, o których mowa w ust. 1 i 2 tegoż artykułu. Ponadto podstawą odpłatności jest Cennik usług świadczonych przez ZODR w Barzkowicach zatwierdzony zgodnie z art. 13 ust. 1 ww. ustawy przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.⁵⁴ Kurs obsługi kombajnów zbożowych oraz warsztaty Zasoby przyrody nie są kursami podnoszącymi kwalifikacje zawodowe. Warunkiem przystąpienia do kursu obsługi kombajnów zbożowych jest posiadanie prawa jazdy kat. B lub T. Kurs nie nadaje żadnych uprawnień ma charakter szkolenia stanowiskowego dla osoby obsługującej kombajn zbożowy. Kwalifikacyjne kursy zawodowe prowadzone są przez podmioty, o których mowa w art. 117 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz na kursach umiejętności zawodowych prowadzonych przez podmioty, o których mowa w art. 117 ust. 2a ustawy.(...)

(dowód: akta kontroli str. 753-754, 765-767)

⁵³ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, ze zm.

⁵⁴ Pismem z 8.02.2017 r. znak SAR.drw.6541.16.1.2017.

1.7. W ramach udzielania pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy z UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych, udzielano: porad indywidualnych i grupowych, informacji dotyczących wniosków o płatności bezpośrednie i ONW⁵⁵ oraz wniosków do PROW. Działania te ewidencjonowano jako udzielanie porad indywidualnych oraz grupowych w pozyskiwaniu pomocy ze źródeł krajowych i zagranicznych, zarówno w zakresie sporządzania biznesplanów, jak i ubiegania się o kredyty. Działania w tym obszarze miały na celu poprawę dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

W ramach działalności doradczej z tego zakresu ZODR zrealizował w 2016 r. 16 088 porad (w tym 70 porad grupowych), w 2017 r. - 10 701 porad, a w 2018 r. - 4 367 porad. Powiatowy zespół w Świdwinie zrealizowało łącznie 4 413 porad, a zespół w Choszcznie 1 879 porad. Ośrodek odpłatnie wypełniał wnioski i inne dokumenty niezbędne do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych. W wyniku tych działań (18 992 wnioski) ZODR w badanym okresie uzyskał łącznie 2 425 630,50 zł.

Analiza dokumentacji dotyczącej 50 porad indywidualnych i grupowych (instruktaż, informacja, konsultacja) wykazała, że porady dotyczyły pozyskiwania środków pochodzących z PROW, pozyskiwania środków pochodzących z UE z innych programów, pozyskiwania środków z innych instytucji zagranicznych, pozyskiwania środków z innych instytucji krajowych. Ponadto porady dotyczyły wsparcia rolników w wypełnianiu wniosków o płatności bezpośrednie i ONW, biznesplanów i ubiegania się o kredyty.

(dowód: akta kontroli str. 362-363, 426-427, 497-498, 750-751, 768)

1.8. W ramach realizacji zadania prowadzenia analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenia i upowszechniania informacji rynkowych w tym zakresie, monitorowano ceny płodów rolnych oraz środków do produkcji rolniczej. W Serwisie Informacji Ekonomicznej co miesiąc publikowano przykładowe kalkulacje kosztów i wyników produkcji rolnej prawdopodobnych dla warunków występujących na obszarze działania ZODR. Przykładowe kalkulacje zawierały m.in. kalkulacje kosztów i wyników produkcji z 1 ha, np. rzepaku ozimego, pszenicy ozimej, pszenżyta ozimego, łubinu słodkiego, przeciętnych kosztów i wyników produkcji mleka, żywca wołowego, brojlerów. Zestawienie wyników kalkulacji podstawowych upraw według relacji cenowych przedstawiane były w układzie kwartalnym.

Dane z monitoringu publikowane były w Zachodniopomorskim Magazynie Rolniczym oraz zamieszczane na stronie internetowej Ośrodka. Dla potrzeb Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w układzie tygodniowym, zbierane i przekazywane były ceny wybranych produktów rolnych z określonych targowisk. Analizowane i monitorowane były także ceny ziemi według GUS w układzie kwartalnym, wykorzystywane w celu pomocy w ubieganiu się o kredyty preferencyjne na zakup ziemi.

ZODR zaplanował i zrealizował łącznie 36 monitoringów cen produktów rolnych i środków produkcji (cen płodów rolnych, środków produkcji, usług rolniczych, targowiskowych produktów rolnych), dla każdego badanego roku - w każdym miesiącu po jednym. Ponadto ZODR zaplanował i zrealizował łącznie 36 analiz

⁵⁵ Tj. płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.

rynkowych cen (zbóż, ziemniaka, warzyw, żywca, mleka, nawozów mineralnych), dla każdego badanego roku - w każdym miesiącu po jednym.

(dowód: akta kontroli str. 660-665, 690-704, 1288-1293)

W ramach prowadzonych analiz przemian w zakresie poziomu jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechniania wyników tych analiz w pracy doradczej (art. 4 ust. 2 pkt 11 ustawy o doradztwie), ZODR przeprowadzał wśród rolników ankiety (w każdym badanym roku po 1 300 takich ankiet), które dotyczyły m.in. sytuacji finansowej gospodarstwa, zakupów bieżących, inwestycji w gospodarstwie, kredytów, oceny perspektyw gospodarstwa. Na podstawie otrzymanych ankiet, Ośrodek sporządzał zestawienia zbiorcze. W ramach realizacji tego zadania prowadził działania upowszechniające m.in. w zakresie ekonomiki i organizacji gospodarstwa rolnego, badania koniunktury w rolnictwie, kalkulacji kosztów produkcji, zarządzania gospodarstwem rolnym⁵⁶.

ZODR prowadził także coroczne analizy kosztów oraz opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej, wyliczanie dochodów, zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym. Analizy dotyczyły także rachunkowości w gospodarstwach rolnych. Ośrodek udzielał również porad. Nie wszystkie zaplanowane porady zostały zrealizowane - w 2018 r. plan zakładał udzielenie 3 749 porad, a zrealizowano 1 930 (51%). Powiatowy zespół w Świdwinie zrealizował łącznie 421 takich działań, a powiatowy zespół w Choszczynie łącznie 1 504 działania.

(dowód: akta kontroli str. 373, 437, 510, 666-689, 705, 750-751, 1339)

Dyrektor wyjaśnił, że ZODR nie zrealizował w całości zaplanowanych w 2017 r. i w 2018 r. zadań z powodu skumulowania się kilku czynników, w tym:

- występowanie na terenie województwa nieprzewidzianych strat na skutek pojawiających się niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Pracownicy oraz doradcy zaangażowani byli w prace komisji ds. szacowania strat w rolnictwie. Uczestniczyli w oględzinach uszkodzonych gospodarstw rolnych i sporządzali protokoły klęskowe,
- przebywanie pracowników na długotrwałej usprawiedliwionej nieobecności,
- odchodzenie pracowników na emeryturę,
- spadku zatrudnienia doradców w Ośrodku.

(dowód: akta kontroli str. 744-746)

1.9. ZODR w badanym okresie realizował zadania odpłatne (nieobowiązkowe), o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy o doradztwie.

W 2016 r. łączne przychody z tytułu działalności odpłatnej wyniosły 2 739 091,69 zł, z tego:

- 388 667,85 zł tytułem 54 szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzenia trzech kursów (obsługa kombajnów zbożowych) i 23 warsztatów (zasoby przyrody);
- 1 023 360 zł z tytułu prowadzenia rachunkowości dla 416 rolników;
- 639 302,59 zł tytułem udzielenia 576 porad w sporządzaniu planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych;
- 682 761,25 zł - wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych (6 429 wniosków);
- 5 000 zł - usługi badawcze w ramach programu wieloletniego⁵⁷.

(dowód: akta kontroli str. 629-630)

⁵⁶ W okresie objętym kontrolą działania upowszechniające objęły ogółem 16 327 osób: w 2016 r. – 8 844, w 2017 r. – 5 553, a w 2018 r. – 1 930 osób.

⁵⁷ Prowadzonego przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, dalej: IHAR.

W 2017 r. łączne przychody z tytułu działalności odpłatnej wyniosły 3 077 944,68 zł, z tego:

- 370 599,99 zł tytułem 58 szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzenia dwóch kursów (obsługa kombajnów zbożowych) i 13 warsztatów (zasoby przyrody);
- 1 073 421,00 zł - prowadzenie rachunkowości dla 416 rolników;
- 3 400,00 zł, - sporządzanie analiz i opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych;
- 822 406,08 zł tytułem udzielenia 730 porad w sporządzaniu planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych;
- 803 117,61 zł - wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych (6 714 wniosków);
- 5 000,00 zł - usługi badawcze w ramach programu IHAR.

(dowód: akta kontroli str. 228-230, 441-445, 631-633)

W 2018 r. łączne przychody z tytułu działalności odpłatnej wyniosły 3 237 448,43 zł, z tego:

- 345 356,03 zł tytułem 52 szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzenia trzech kursów (obsługa kombajnów zbożowych), 15 warsztatów (zasoby przyrody) oraz sześciu kursów ABC rolnictwa, z zakresu podstaw rolnictwa, ekologii i ochrony środowiska;
- 1 074 528,00 zł - prowadzenie rachunkowości dla 416 rolników;
- 10 300,00 zł, - sporządzanie analiz i opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych;
- 12 176,60 zł – sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych;
- 850 336,16 zł – udzielanie 761 porad w sporządzaniu planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych;
- 939 751,64 zł - wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych (5 849 wniosków);
- 5 000,00 zł z tytułu usług badawczych w ramach programu IHAR.

Wszystkie ww. zadania zostały zrealizowane zgodnie z cennikiem usług świadczonych przez ZODR.

Tematyka usług szkoleniowych odpłatnych w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym nie dotyczyła nowoczesnych metod agrotechnicznych. Tematyka obejmowała technikę wykonywania zabiegów w ochronie roślin, podstawowe wiadomości o organizmach szkodliwych, wybrane zagadnienia w zakresie przepisów prawa, charakterystykę i stosowanie środków ochrony roślin (skład środków ochrony roślin), zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko.

Tematyki nieodpłatnych szkoleń z zakresu stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych (art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o doradztwie) obejmowały: *Nowości odmianowe warzyw gruntowych, nowości odmianowe warzyw, głównie kapustnych w uprawie polowej, Nowoczesne technologie w produkcji roślinnej, Nowoczesne technologie w uprawie zbóż i rzepaku. Nowoczesne metody uprawy kukurydzy na zielonkę i ziarno.*

Dyrektor wyjaśnił m.in., że nowoczesne technologie dotyczą m.in. siewu, uprawy, nawożenia czy ochrony wykorzystujący nowoczesny sprzęt rolniczy. Nowoczesne technologie w produkcji roślinnej to m.in. technologie uproszczone, tzw. siew w ściernisko bez orki agregatem wykonującym trzy zabiegi za jednym przejazdem.

(dowód: akta kontroli str. 290-293, 515-520, 633-635, 1330-1337)

Powiatowy zespół w Świdwinie w 2017 r. przeprowadził dwa szkolenia odpłatne w zakresie stosowania środków ochrony roślin, a w 2018 r. zrealizował jedno szkolenie nt. klęski w rolnictwie oraz jedno w zakresie stosowania środków ochrony roślin. Zespół w Choszczynie w badanych latach nie realizował szkoleń odpłatnych.

(dowód: akta kontroli str. 637-655)

Dyrektor wyjaśnił, że Ośrodek (...) zadania z zakresu stosowania środków ochrony roślin wykonuje odpłatnie (...). Ponadto podstawą odpłatności jest Cennik usług świadczonych przez ZODR (...), zatwierdzony zgodnie z art. 13 ust. 1 uodr, przez Ministra (...). Ma to związek z tym, iż zarówno warunki organizacyjno-techniczne prowadzenia szkoleń w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, kwalifikacje wymagane od osób prowadzących poszczególne rodzaje szkoleń, programy poszczególnych rodzajów szkoleń podstawowych oraz uzupełniających, jak m.in. maksymalna ilość osób szkolonych określone są przez odrębne przepisy ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie. Za odpłatnością za przedmiotowe szkolenia przemawia również fakt, iż Ośrodek nie ma możliwości przeprowadzenia ich samodzielnie, co zgodnie z art. 4 ust. 5 uodr. jest przesłanką do nieodpłatności usług. W powyższym zakresie bowiem ZODR zobowiązany jest do ścisłej współpracy z wojewódzkim inspektoratem ochrony roślin i nasiennictwa. W ZODR opracowane zostały wytyczne dla organizatora szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym (...). Zgodnie z art. 4 ust 2 pkt 1 litera a ZODR prowadzi szkolenia z zakresu stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwo rolno-spożywcze, na których uczestnicy zapoznawani są z tematyką m.in. nowych rozwiązań w produkcji roślinnej, w tym stosowania środków ochrony roślin. (...) Natomiast szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym oraz szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin są szkoleniami specjalistycznymi, które uczestnikowi nadają określone odrębnymi przepisami uprawnienia. Regulacje w ich zakresie określa ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie. Szkolenia ww. zakresie nie są obligatoryjne, ponieważ rolnicy nie mają nakazu stosowania środków ochrony roślin. Nie muszą tego również wykonywać osobiście, mogą zlecić to osobie, która takie uprawnienia posiada. Szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin skierowane są do osób sprzedających środki ochrony roślin. Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie ww. szkolenia posiadają określoną terminowość, dlatego aby nie stracić uprawnień konieczne jest ich powtarzanie.

(dowód: akta kontroli str. 747, 753-754, 765-766)

1.10. W 2016 r. nie wpłynęły żadne skargi na działalność ZODR.

W 2017 r. wpłynęły trzy skargi:

- żądanie wypłaty odszkodowania za błąd doradcy we wniosku o dopłatę - załatwiono odmownie,
- żądanie wypłaty odszkodowania za błąd doradcy we wniosku o dopłatę - uznano błąd pracownika ZODR i wypłacono odszkodowanie z ubezpieczenia OC ZODR,
- żądanie wypłaty odszkodowania za błąd doradcy w planie rolnośrodowiskowym - załatwiono odmownie.

W 2018 r. wpłynęło sześć skarg, z tego:

- trzy skargi na nieprawidłowe świadczenie usług doradczych (bez roszczeń finansowych). Udzielono wyjaśnień skarżącym.
- trzy skargi z żądaniem wypłaty odszkodowania za nieprawidłowe świadczenie usług doradczych. W jednym przypadku uznano błąd pracownika ZODR

i wypłacono odszkodowanie z ubezpieczenia OC ZODR. W drugim skargę załatwiono negatywnie, w trzecim przypadku, sprawa była w trakcie załatwiania, (została przekazana do sądu w celu rozstrzygnięcia).

(dowód: akta kontroli str. 656)

1.11. Według stanu na 31.12.2018 r. staż pracy zatrudnionych doradców przedstawiał się następująco:

- do 10 lat stażu zatrudnionych było 41 doradców, z tego 16 rozpoczęło pracę w Ośrodku w 2018 r.,
- od 11 do 20 lat było zatrudnionych 29 doradców,
- powyżej 20 lat było zatrudnionych 28 doradców.

W badanym okresie:

- 19 doradców nie uczestniczyło w żadnych szkoleniach, z tego 16 osób nowozatrudnionych oraz jedna osoba przebywająca na urlopie wychowawczym, jedna z rocznym stażem pracy i jedna z 24 letnim stażem pracy.
 - 76 osób uczestniczyło średnio w pięciu szkoleniach,
 - trzech doradców uczestniczyło w ponad 10 szkoleniach (11, 14 i 17 szkoleń).
- Doradcy posiadali dodatkowo kompetencje z zakresu usług doradczych (72 doradców posiadało dodatkowe kwalifikacje w postaci kursów, studiów doktoranckich oraz podyplomowych).

W 2016 r. 51 doradców uczestniczyło w tzw. szkoleniu uzupełniającym dla doradców rolnośrodowiskowych oraz w innych szkoleniach, w których uczestniczyło po jednym doradcy (cztery szkolenia) oraz trzech doradców w jednym szkoleniu. W 2017 r. (18 szkoleń), z tego w 17 szkoleniach uczestniczyło średnio czterech doradców oraz w szkoleniu FADN⁵⁸: *Podniesienie wiedzy doradców w zakresie prowadzenia zapisów w książkach rachunkowych na potrzeby Polski FADN* uczestniczyło 43 doradców. W 2018 r. doradcy uczestniczyli w czterech szkoleniach (w trzech szkoleniach po jednym uczestniku oraz w jednym - dwóch uczestników).

(dowód: akta kontroli str. 657-659, 749)

Dyrektor wyjaśnił: *ZODR nie prowadził analiz potrzeb szkoleniowych w zakresie szkoleń dla doradców w formie ankiety, ponieważ doradcom przekazywane są na bieżąco informacje o możliwości udziału, w bardzo szerokim zakresie szkoleń oferowanych przez Centrum Doradztwa Rolniczego. (...) Pracownicy zainteresowani danym tematem szkoleniowym posiadają wówczas informacje o planie szkolenia, terminie i czasie trwania mając możliwość odpowiedniego zorganizowania pracy chcąc uczestniczyć w wybranym szkoleniu. Przez Dział MDW przesyłane są wszystkie oferty szkoleniowe, które wpływają do Ośrodka – również te płatne proponowane przez instytucje prywatne.(...).*

(dowód: akta kontroli str. 747, 753)

1.12. Według stanu na 31.12.2018 r. na terenie działalności ZODR zarejestrowanych było 301 doradców rolnych, z tego 98 zatrudnionych było w Ośrodku. Liczba złożonych wniosków o przyznanie płatności obszarowych w województwie w badanym okresie wynosiła odpowiednio: 28 890; 28 816 oraz 28 694, z tego liczba wniosków zrealizowana przez doradców ZODR wynosiła odpowiednio: 6 053 (21%); 6 556 (23%) i 5 535 (19%). CDR prowadziło na swojej stronie internetowej rejestr doradców rolniczych i rolnośrodowiskowych oraz ekspertów przyrodniczych.

(dowód: akta kontroli str. 757-764)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵⁸ Unijny system zbierania i wykorzystywania danych z gospodarstw rolnych.

OCENA CZĄSTKOWA

Ośrodek prowadził działalność z zachowaniem warunków określonych w ustawie o doradztwie, a jego organizacja umożliwiała realizację zadań ustawowych. Prawidłowo przygotowywano roczne programy działalności oraz sporządzano sprawozdania z ich realizacji. Przypadki niepełnego realizowania planu działalności wynikały m.in. ze zmniejszającej się liczby zatrudnionych doradców, zaangażowania pracowników w szacowanie skutków klęsk pogodowych. Doradcy ZODR posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a realizowane szkolenia i doradztwo uwzględniały potrzeby rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Ośrodek realizował zadania nieodpłatne przewidziane w ustawie o doradztwie.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Sposób organizacji i działania Ośrodka w zakresie zapewnienia prawidłowego wykorzystania środków otrzymywanych z budżetu państwa

2.1. W badanym okresie przychód ZODR wyniósł 43 951 tys. zł, w tym w 2016 r. – 12 882 tys. zł, w 2017 r. – 15 428 tys. zł a w 2018 r. – 15 641 tys. zł. W 2016 r. 62,5% przychodu stanowiły dotacje z budżetu państwa, 30,3% - przychody z działalności gospodarczej⁵⁹, 7,1% - pozostałe przychody⁶⁰. W 2017 r. 62,2% przychodu stanowiły dotacje z budżetu państwa, 30,2% - przychody z działalności gospodarczej, 7,6% - pozostałe przychody. W 2018 r. 60,9% przychodu stanowiły dotacje z budżetu państwa, 30,1% - przychody z działalności gospodarczej, 9% - pozostałe przychody.

(dowód: akta kontroli str. 1074-1111, 1113-1114)

2.2. W badanym okresie ZODR otrzymał dotacje z budżetu państwa w łącznej kwocie 28 552 855 zł, w tym 8 333 000 zł w 2016 r., 10 567 000 zł w 2017 r., 10 061 000 zł w 2018 r.⁶¹

W 2016 r. Ośrodek otrzymał 7 893 000 zł dotacji z budżetu państwa na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie (w tym 270 000 zł na wydatki majątkowe). W 2017 r. Ośrodek otrzymał 10 299 000 zł na wykonywanie tych zadań (w tym 2 273 000 zł na wydatki majątkowe), a w 2018 r. - 9 798 000 zł (w tym 1 192 000 zł na wydatki majątkowe).

W 2016 r. Ośrodek otrzymał 440 000 zł dotacji z budżetu państwa na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁶². W 2017 r. Ośrodek otrzymał 268 000 zł na wykonywanie tych zadań⁶³ a w 2018 r. - 263 000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 913, 963, 1013, 1037-1072, 1116-1117)

Ośrodek w badanym okresie wykorzystał 98,3% przyznanych i przekazanych dotacji, tj. 28 475 830,19 zł.

⁵⁹ W tym przychody ze szkoleń komercyjnych, komercyjnej działalności hotelu oraz stołówki, komercyjnej działalności poligrafii, opracowywania biznesplanów, analiz, wniosków obszarowych, planów rolnośrodowiskowych.

⁶⁰ W tym przychody finansowe oraz dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, dopłat bezpośrednich, szacowania szkód w rolnictwie.

⁶¹ Plan zakładał dotacje odpowiednio w kwotach 8 333 000 zł, 10 567 000 zł, 10 061 000 zł.

⁶² Dz. U. z 2019 r. poz. 627 ze zm., dalej: ustawa o wspieraniu.

⁶³ Dotacja przyznana zostaje w celu wsparcia funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (dalej: Obszarów Wiejskich) na lata 2014 – 2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (dalej: Sieci).

W 2016 r. ZODR wykorzystał 100% przekazanych dotacji (tj. 7 892 976,60 zł) na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie, 99,5% dotacji przekazanych w 2017 r. (tj. 10 244 239,30 zł) oraz 99,9% w 2018 r. (tj. 9 784 327,90 zł).

W 2016 r. ZODR wykorzystał 35,3% przekazanych dotacji (tj. 284 671,06 zł) na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu, 71,5% tych dotacji przekazanych w 2017 r. (tj. 76 341,67 zł), 78,8% w 2018 r. (tj. 55 755,48 zł).

(dowód: akta kontroli str. 830-855, 869-891, 914-939, 965-983, 1014-1036, 1116-1117, 1198)

W badanym okresie ZODR dokonywał zwrotów niewykorzystanych dotacji w łącznej wysokości 485 169,81 zł, w tym zwrot 68 401,60 zł dotyczył dotacji na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie oraz zwrot 416 768,21 zł dotacji na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu.

(dowód: akta kontroli str. 799, 829, 868, 913, 963, 1013, 1116-1117)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) zwrot kwoty 68 401,60 zł dotyczył dotacji celowej na realizację zadań z zakresu doradztwa rolniczego, zwrócona kwota związana jest z niewykorzystaniem całej kwoty przyznanej na wydatki majątkowe (...). Główną przyczyną niewykorzystania kwoty (...) są oszczędności (...) powstałe w związku z przeprowadzonym postępowaniami przetargowymi (...). Zwrot 416 768,21 zł dotacji celowej na realizację zadań SIR w latach 2016 – 2018 spowodowany był rezygnacją partnerów KSOW z realizacji projektów w ramach konkursów (...) oraz niezrealizowanie wszystkich operacji własnych w ramach planu operacyjnego. (...) Niewykorzystane środki (...) przechodzą na lata następne, aż do 2023 r.

(dowód: akta kontroli str. 1178-1182)

Planowane i wykorzystane dotacje zostały prawidłowo wykazane w sprawozdawczości z działalności Ośrodka z realizacji planu finansowego i w rozliczeniach dotacji. Minister nie żądał dodatkowych informacji i wyjaśnień w sprawie przekazanych rozliczeń dotacji. Zwrotów niewykorzystanych dotacji dokonywano w terminach przewidzianych umowami, na właściwy rachunek bankowy. Ośrodek informował Ministra na piśmie o zwróconych środkach - w latach 2016 - 2017 w ciągu 2 dni roboczych od zwrotu środków, co było zgodne z postanowieniami umowy udzielania dotacji, w 2018 r. – poinformował w ciągu 3 dni roboczych od zwrotu środków.

(dowód: akta kontroli str. 800-818, 830-855, 869-891, 914-940, 964-984, 1014-1036, 1116-1117)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) zwrotów dotacji dokonano zgodnie z zapisami umów, natomiast pismo zostało przekazane do MRiRW dopiero po zweryfikowaniu, że środki zostały faktycznie zwrócone na konto, co nastąpiło w trzecim dniu roboczym.

(dowód: akta kontroli str. 1172-1175)

Zaplanowany miernik⁶⁴ realizacji zadania „Działalność doradcza, informacyjna i upowszechnieniowa” w 2016 r. został wykonany i wyniósł 89 960⁶⁵ osób⁶⁶, w 2017 r. – 112 145⁶⁷ osób, a w 2018 r. – 103 435⁶⁸ osób.

(dowód: akta kontroli str. 1194-1197)

⁶⁴ Wskazany w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym.

⁶⁵ Miernik został wykonany w 117,3%.

⁶⁶ Tj. odbiorców usług doradczych, informacyjnych i upowszechnieniowych.

⁶⁷ Miernik został wykonany w 109,2%.

⁶⁸ Miernik został wykonany w 100,7%.

W badanym okresie Ośrodek otrzymał łącznie 651 832,83 zł ze środków unijnych⁶⁹ na realizację 11 projektów współfinansowanych ze środków UE. Zakres zadań realizowanych w ramach tych Projektów⁷⁰ był odmienny od realizowanych zadań ustawowych⁷¹.

(dowód: akta kontroli str. 1191-1193)

2.3 Badanie dowodów księgowych⁷² wykazało, że koszty zostały poniesione w celu wykonywania zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie⁷³ i w celu wsparcia funkcjonowania Obszarów wiejskich w zakresie Sieci, w tym poprzez realizację Planu operacyjnego Obszarów wiejskich na poziomie województwa. Wszystkie koszty zostały poniesione w sposób celowy, gospodarny i rzetelny, a 11 z nich⁷⁴ zostało poniesionych legalnie. Wszystkie poniesione koszty zostały wykazane w sprawozdaniach finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 1118-119)

2.4 Poniesione przez Ośrodek koszty ogółem w badanym okresie wyniosły 40 650 658,31 zł, z tego 13 066 839,17 zł poniesiono w 2016 r., 13 525 239,17 zł – w 2017 r., 14 058 579,97 zł – w 2018 r. Najwyższe koszty poniesione z dotacji dotyczyły wynagrodzeń i stanowiły 62,8% kosztów ogółem w 2016 r., 60,6%, w 2017 r., 56,8% w 2018 r.

W latach 2016 – 2018 koszty zostały poniesione z przekroczeniem planu, w tym w 2016 r. nastąpiło przekroczenie planu o 229 tys. zł⁷⁵, w 2017 r. o 183 954,83 zł⁷⁶, w 2018 r. o 266 368,49 zł⁷⁷. Ponadto w latach 2017 - 2018 przekroczone plan wykonania wydatków o odpowiednio 1 004 816,80 zł⁷⁸ i 316 468,98 zł⁷⁹. Przekroczenia kosztów oraz wydatków z wykonania planu finansowego zostało opisane w sekcji *ustalone nieprawidłowości* niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 1074 – 1111, 1198)

W badanym okresie ZODR poniósł koszty związane z wykonywaniem zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie w łącznej kwocie 27 921 598,40 zł (co stanowiło 68,7% kosztów ogółem), z tego 7 892 976,60 zł poniesiono w 2016 r., 10 244 293,90 zł – w 2017 r., 9 784 327,90 zł – w 2018 r. Najwyższe koszty poniesione ze środków dotacji dotyczyły wynagrodzeń i stanowiły 83,8% jej kosztów w 2016 r., 65,2% w 2017 r., 67% w 2018 r. Pozostałe koszty ponoszone były głównie na wydatki majątkowe (wyniosły odpowiednio 3,5%, 21,7%, 12% kosztów dotacji).

ZODR poniósł również koszty związane z wykonywaniem zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu w łącznej kwocie 554 231,79 zł (co stanowiło 1,4% kosztów ogółem), z tego 155 328,94 zł poniesiono w 2016 r.,

⁶⁹ W tym 221,4 tys. zł na zakup instalacji fotowoltaicznej, 223,8 tys. zł na organizację targów rolnych.

⁷⁰ Zrealizowane zadania dotyczyły m.in. zakupu instalacji fotowoltaicznej, zorganizowania warsztatów florystyki, filcowania, konkursów na najlepsze gospodarstwo agroturystyczne, zorganizowania tarów rolnych.

⁷¹ W ramach Projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej nie dofinansowano organizacji szkoleń i doradztwa.

⁷² Przeprowadzone na próbie 15 dowodów księgowych na łączną kwotę 2 409 tys. zł.

⁷³ Zbadane wydatki dotyczyły zaplanowanych w ramach dotacji wydatków majątkowych na zakup komputerów, przybudowę budynku szkoleniowego.

⁷⁴ Poniesionych m.in. w związku z przeprowadzeniem warsztatów serowarskich, przebudową budynku szkoleniowego, usługą wyjazdu studyjnego, wykładów o gospodarce pasiecznej na kwotę 1 422 879,58 zł.

⁷⁵ W tym z tytułu wynagrodzeń osobowych, z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, z tytułu pozostałych kosztów.

⁷⁶ Przekroczone koszty w następujących pozycjach: materiały i energia, usługi obce, świadczenia na rzecz osób fizycznych, płatności odsetkowe, pozostałe koszty funkcjonowania.

⁷⁷ W następujących pozycjach: amortyzacja, usługi obce, wynagrodzenia bezosobowe, podatki i opłaty, pozostałe koszty.

⁷⁸ W tym z tytułu materiałów i energii, usług obcych, świadczeń na rzecz osób fizycznych, płatności odsetkowych, podatku VAT i CIT.

⁷⁹ W tym z tytułu materiałów i energii, usług obcych, wynagrodzeń bezosobowych, świadczeń na rzecz osób fizycznych, podatku VAT, wydatków na funkcjonowanie.

191 658,33 zł – w 2017 r. i 207 244,52 zł – w 2018 r. Najwyższe koszty poniesione ze środków dotacji dotyczyły wynagrodzeń (stanowiły 57,4% kosztów tej dotacji w 2016 r., 37,9% w 2017 r., 30,8% w 2018 r.) oraz usługi⁸⁰ (odpowiednio 31,7%, 56%, 66,2% kosztów dotacji).

(dowód: akta kontroli str. 1074 – 1111, 1198)

W badanym okresie ZODR nie ewidencjonował kosztów w podziale na kategorie zadań określonych w ustawie o doradztwie.

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *Ośrodek prowadzi zapisy księgowe zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości (...) oraz innymi obligatoryjnymi przepisami w tym zakresie. (...) MRiRW udzielał dotacji poprzez podpisanie umowy dotacji celowej (...), która również opisywała szczegółowy zakres rzeczowy zadań (...) i sposób ich rozliczenia.(...).*

(dowód: akta kontroli str. 1187-1188, 1198)

Analiza postępowania o udzielenie zamówienia publicznego⁸¹ na realizację którego wydatkowano 883,5 tys. zł, wykazała, że prawidłowo dokonano wyboru trybu wyłonienia wykonawcy, przygotowano i udzielono zamówienia zgodnie z przepisami ustawy o zamówieniach. Podczas postępowania wezwano wykonawcę do złożenia odpisu z właściwego rejestru na potwierdzenie okoliczności wymienionych w art. 25 ust. 1 ustawy o zamówieniach, pomimo że ZODR mógł pozyskać te dokumenty za pomocą ogólnodostępnych i bezpłatnych baz danych. W wyniku analizy postępowania, które nie wymagało zastosowania przepisów ustawy o zamówieniach, stwierdzono, że postępowanie przygotowano i przeprowadzono zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi Ośrodka. Wszystkie udzielone zamówienia służyły realizacji zadań ustawowych ZODR, a zamówienia zostały zrealizowane prawidłowo pod względem przedmiotu zamówienia, terminów realizacji i wysokości wynagrodzenia.

(dowód: akta kontroli str. 1238, 1241-1245)

W związku z realizacją zadań, w tym ustawowych, w Ośrodku wprowadzono zasady wydatkowania środków finansowych⁸².

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *Ośrodek wybierając formę szkoleniową oraz rodzaj usługi zachowywał zasady optymalnego doboru metod i środków w celu osiągnięcia najlepszych efektów. (...) Zwracano szczególną uwagę na dostosowanie formy szkoleniowej do specyfiki tematu szkolenia, który (...) pozwala na zwiększenie korzyści i satysfakcji uczestnika oraz osiągnięcie wskaźników realizacji zadania.*

(dowód: akta kontroli str. 1185-1186, 1199)

2.5 Przeciętne zatrudnienie⁸³ w Ośrodku wyniosło 186,7 osób w 2016 r. (w tym pracownicy merytoryczni 142,7 osoby), 187,1 w 2017 r. (w tym pracownicy merytoryczni 140,7 osoby), 178,1 w 2018 r. (w tym merytoryczni - 132,2 osoby).

(dowód: akta kontroli str. 1246)

W badanym okresie przeciętna liczba doradców zatrudnionych w ZODR zmniejszała się i z 94 osób w 2016 r., 87 osób w 2017 r. do 75 osób w 2018 r. Miesięczne przeciętne wynagrodzenie brutto przypadające w grupie doradców na etat w 2016 r.

⁸⁰ W tym przeprowadzanie szkoleń, przewóz osób.

⁸¹ Postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzone w 2018 r. na przebudowę budynku szkoleniowego ZODR w systemie zaprojektuj i wybuduj – II etap.

⁸² Od 1.05.2017 r. obowiązywał regulamin udzielania wprowadzony Zarządzeniem nr 18/2017 Dyrektora ZODR z 28.04.2017 r. oraz Zarządzeniem 18/2017 Dyrektora ZODR z 28.04.2017 r. Wcześniej, do 30.04.2017 r. obowiązywał regulamin udzielania zamówień wprowadzony Zarządzeniem nr 8/2014 Dyrektora ZODR z 15.04.2014 r.

⁸³ Przeciętne zatrudnienie w osobach w przeliczeniu na pełne etaty.

wyniosło 3 593,27 zł (91% przeciętnej płacy w województwie), w 2017 r. – 3 626,53 zł (86,9% przeciętnej płacy), w 2018 r. – 3 775,53 zł (84,5% przeciętnej płacy w województwie). ZODR zatrudnił 20 nowych doradców⁸⁴. Ośrodek odnotował sześć przypadków rezygnacji kandydata z zatrudnienia w ZODR, których powodem był niski poziom wynagrodzenia.

(dowód: akta kontroli str. 1247-1248)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *Przyczyną zmniejszenia przeciętnej liczby doradców była przede wszystkim duża rotacja w zatrudnieniu pracowników. (...) Zatrudniano także pracowników na zastępstwo oraz podejmowano działania rekrutacyjne po uzyskaniu informacji o potrzebie zatrudnienia od kierowników Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego. (...).*

(dowód: akta kontroli str. 1249-1250)

2.6 Do realizacji zadań ustawowych, zarówno odpłatnych jak i nieodpłatnych Ośrodek wykorzystywał składniki majątkowe, na które składały się m.in. grunty, budynki i budowle, lokale⁸⁵ o wartości netto na koniec roku 2018 - 5 250,48 tys. zł., urządzenia techniczne i maszyny o wartości na koniec 2018 r. - 1 012,00 tys. zł.⁸⁶, środki transportu o wartości na koniec 2018 r. – 430,90 tys. zł⁸⁷.

Wartość netto gruntów, budynków, budowli, lokali zwiększyła się w 2017 r. odniesieniu do roku poprzedniego o 1 687,86 tys. zł⁸⁸, w 2018 r. w odniesieniu do 2017 r. o 764,52 tys. zł⁸⁹. Wartość urządzeń technicznych i maszyn zmniejszyła się w 2017 r. w odniesieniu do 2016 r. o 176,24 tys. zł⁹⁰, a w 2018 r. zwiększyła się w odniesieniu do 2017 r. o 205,33 tys. zł⁹¹. Wartość środków transportu zwiększyła się w 2017 r. w odniesieniu do roku poprzedniego o 317,64 tys. zł⁹², a w 2018 r. w odniesieniu do 2017 r. zmniejszyła się o 62,05 tys. zł⁹³.

Przychody z tytułu zbycia składników majątku wyniosły 39 371 zł⁹⁴. ZODR korzystał z obcych składników majątkowych⁹⁵ o łącznej wartości netto na koniec 2018 r. – 32,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1251-1259)

W badanym okresie ze środków dotacji otrzymanej na realizację zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o doradztwie, poniesiono wydatki majątkowe w łącznej kwocie 3 666 598,40 zł, z tego 269 976,60 zł wydatkowano w 2016 r. na sprzęt komputerowy oraz halę tunelową, 2 218 293,90 zł w 2017 r. m.in. na roboty budowlane związane z przebudową budynku szkoleniowego (I etap), przebudowę budynku powiatowego zespołu, 1 178 327,90 zł m.in. na roboty budowlane związane z przebudową budynku szkoleniowego (II etap), przebudowę budynku administracyjno-biurowego, zakup środków trwałych do pralni i kuchni ośrodka szkoleniowego.

(dowód: akta kontroli str. 913, 963, 1013)

⁸⁴ W tym pięciu w 2016 r., 10. w 2017 r. i 15. w 2018 r.

⁸⁵ W tym budynek szkoleniowy, hotelowy wraz z kuchnią, biurowy.

⁸⁶ W tym sprzęt komputerowy oraz biurowy, wyposażenie kuchni i stolówki.

⁸⁷ M.in. przyczepy rolnicze, samochody osobowe.

⁸⁸ Zmiana związana była z ulepszeniem budynku biurowego jednego z powiatowego zespołu oraz budynku szkoleniowego ZODR.

⁸⁹ Zmiana związana była z ulepszeniem budynku szkoleniowego, budynku biurowego ZODR oraz zakupem hali garażowej.

⁹⁰ Zmiana związana była z zakupem komputerów oraz likwidacją m.in. zestawów komputerowych.

⁹¹ Zmiana związana była z zakupem komputerów oraz likwidacją m.in. zestawów komputerowych.

⁹² Zmiana związana była z zakupem samochodów osobowych.

⁹³ Zmiana związana była ze sprzedażą pojazdów osobowych.

⁹⁴ Z tytułu sprzedaży środków transportu.

⁹⁵ Ośrodek korzystał z hali przeznaczonej do przechowywania płodów rolnych oraz z laptopów używanych w System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych. Łączne koszty korzystania w tych środków w badanym okresie wyniosły 55 zł i związane były z ich ubezpieczeniem.

Do realizacji zadań odpłatnych Ośrodka, w tym usług hotelowych, poligraficznych, szkoleniowych, doradczych, organizacji imprez okolicznościowych, konferencji wykorzystywany był majątek ZODR, a ceny świadczonych usługach odpłatnych zawierały również koszty eksploatacji majątku. Majątek Ośrodka oraz stan techniczny jego składników umożliwiał realizację zadań ustawowych.

Dyrektor wyjaśnił, że (...) w momencie pojawienia się utrudnień, co do realizacji zadań ustawowych na składnikach majątku, są one ulepszone czy też w miarę możliwości dokonuje się zakupu nowych.

(dowód: akta kontroli str. 1270-1272)

Dyrektor Ośrodka zwracał się dwukrotnie (w 2017 i 2018 r.) do Ministra o wyrażenie zgody na podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących mienia i gospodarki finansowej ZODR, przekraczających zakres zwykłego zarządu - w sprawie wyrażenia zgody na likwidację i rozbiórkę zbędnego składnika majątku - elektrowni wiatrowej⁹⁶. Minister 20.06.2017 r. wyraził zgodę na rozbiórkę elektrowni. W latach 2017-2018 Ośrodek pięciokrotnie unieważniał ogłaszane przetargi na zbycie ww. środka trwałego ze względu na brak przystępujących do przetargu.

(dowód: akta kontroli str. 1260-1269)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) Po spotkaniu w MRiRW Dyrektor ZODR podjął decyzję o przygotowaniu ponownej procedury w sprawie sprzedaży (...) elektrowni wiatrowej. Wartość rynkowa elektrowni na 29.03.2019 r. wynosi 81 400,00 zł (...).15.04.2019 r. został ogłoszony przetarg nieograniczony na sprzedaż zbędnego składnika majątku. W przypadku ponownego braku zainteresowania, po II a następnie III przetargu ZODR wystąpi z ponownym pismem o wyrażenie zgody na likwidację elektrowni.

(dowód: akta kontroli str. 1270-1272)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2017 – 2018 wydatki ZODR były ponoszone w kwotach wyższych niż wynikające z planów finansowych jednostki zaakceptowanych przez Ministra.

W 2017 r. wydatki Ośrodka były wyższe od kwot ustalonych w planie finansowym jednostki o 1 004,82 tys. zł. Przekroczenie planu wydatków dotyczyło:

- materiałów i energii o 120,79 tys. zł,
- usług obcych o 166,30 tys. zł,
- świadczeń na rzecz osób fizycznych o 8,25 tys. zł,
- płatności odsetkowych o 0,09 tys. zł,
- podatku VAT o 674,37 tys. zł,
- podatku CIT o 35,02 tys. zł.

Według danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2017 rok, przekroczenie w pozycji planu „wydatki” wyniosło 172,99 tys. zł (zaplanowano wydatki w wysokości 15 531 tys. zł, wykonano w wysokości 15 703,99 tys. zł).

W 2018 r. wydatki Ośrodka były wyższe od kwot ustalonych w planie finansowym jednostki o 316,47 tys. zł. Przekroczenie planu wydatków dotyczyło:

- materiałów i energii o 23,14 tys. zł,
- usług obcych o 151,64 tys. zł,
- wynagrodzeń bezosobowych o 49,50 tys. zł,
- świadczeń na rzecz osób fizycznych o 15,52 tys. zł,
- podatku VAT o 51,91 tys. zł,

⁹⁶ Elektrownia wiatrowa powstała w 2004 r. w związku z projektem promowania odnawialnych źródeł energii.

- wydatków na funkcjonowanie o 24,76 tys. zł.

Według danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2018 rok, w pozycji planu wskazano „wydatki” w kwocie 15 941 tys. zł, a wykonanie w wysokości 15 588,29 tys. zł.

Przekroczenie planu wydatków w 2017 i 2018 r. stanowiło naruszenie ustawy o finansach. Zgodnie z art. 44. ust. 1 tej ustawy wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych m.in. w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Ponadto w latach 2016 – 2018 koszty ZODR były ponoszone w kwotach wyższych niż wynikające z planów finansowych tej jednostki zatwierdzonych przez Ministra.

W 2016 r. koszty Ośrodka były wyższe od kwot ustalonych w planie finansowym jednostki o 229 tys. zł. Przekroczenie planu kosztów dotyczyło:

- wynagrodzeń osobowych o 53 tys. zł,
- składek na ubezpieczenia społeczne o 6 tys. zł,
- pozostałych kosztów o 170 tys. zł.

Według danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2016 rok, przekroczenie w pozycji planu „koszty ogółem” wyniosło 34 tys. zł (zaplanowano koszty w wysokości 13 033 tys. zł, wykonano w wysokości 13 067 tys. zł).

W 2017 r. koszty Ośrodka były wyższe od kwot ustalonych w planie finansowym jednostki o 183,95 tys. zł. Przekroczenie planu kosztów dotyczyło:

- materiałów i energii o 25,25 tys. zł,
- usług obcych o 116,6 tys. zł,
- świadczeń na rzecz osób fizycznych o 2,22 tys. zł,
- podatków i opłat o 2,44 tys. zł,
- pozostałych kosztów o 37,44 tys. zł.

Według danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2017 rok przekroczenie w pozycji planu „koszty ogółem” wyniosło 129,24 tys. zł (zaplanowano koszty w wysokości 13 396 tys. zł, wykonano w wysokości 13 525,24 tys. zł).

W 2018 r. koszty Ośrodka były wyższe od kwot ustalonych w planie finansowym jednostki o 266,37 tys. zł. Przekroczenie planu kosztów dotyczyło:

- usług obcych o 50,52 tys. zł,
- amortyzacji o 0,6 tys. zł,
- wynagrodzeń bezosobowych o 40,11 tys. zł,
- podatków i opłat o 5,43 tys. zł
- pozostałych kosztów o 169,71 tys. zł.

Według danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2018 rok, w pozycji planu „koszty ogółem” zaplanowano koszty w wysokości 14 504 tys. zł, wykonano w wysokości 14 058,58 tys. zł.

Przekroczenie planu kosztów w latach 2016 – 2018 stanowiło naruszenie ustawy o finansach. Zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy o finansach zmiany m.in. w zakresie kosztów, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym. Przekroczenie określonych w planach finansowych kosztów i wydatków Ośrodka stanowiło jednocześnie naruszenie ustawy o doradztwie i przepisów § 2 wydanych na jej podstawie w rozporządzeniu Ministra Finansów z 22.12.2009 r., zobowiązujących wodr do prowadzenia gospodarki finansowej m.in. na podstawie planów finansowych zatwierdzanych, opiniowanych i zmienianych przez Ministra.

(dowód: akta kontroli str. 1074-1112, 1353-3517)

Dyrektor wyjaśnił, m.in., że pod koniec 2016 r. oraz 2017 r. pojawiły się dodatkowe koszty związane m.in. z dodatkowymi kosztami na wynagrodzenia (zmiana kadry kierowniczej w 2016 r., odprawy emerytalne w latach 2016 – 2017), odpisami na PFRON oraz kosztami dotyczącymi realizacji zadań jednostki, w tym delegacje na szacowanie szkód w rolnictwie, wyższe wydatki na paliwa czy też większe koszty związane z rozliczeniem rezerw we wskazanych latach ze względu na dużą rotację pracowników Ośrodka. Większe koszty od planowanych nie zachwiały płynności finansowej jednostki, a MRIRW zatwierdził sprawozdania z realizacji planów finansowych za te lata. Dyrektor wskazał również na brak możliwości złożenia dodatkowych korekt do planów finansowych zwiększających koszty w tych okresach. Brak tych możliwości wynikał m.in. z procedur przygotowania i opiniowania przez Radę oraz zatwierdzania przez Ministra wskazanych planów finansowych. Procedury te wymagają czasu na przygotowanie korekt do planów finansowych, następnie RDSR musi mieć czas na zapoznanie się z tymi dokumentami oraz na ich zaopiniowanie. Po przeprowadzonej procedurze zaopiniowania korekty planów są opiniowane i akceptowane przez Ministra. Dyrektor wyjaśnił ponadto, że w 2018 r. ZODR nie przekroczył wydatków ogółem względem planowanych, a przekroczenia pojawiły się w poszczególnych pozycjach tj. w materiałach i energii ze względu na większe wydatki na olej opałowy (wzrost cen), usługach obcych (wzrost cen za świadczone usługi na rzecz ZODR), wynagrodzeń bezosobowych (gdzie powodem jest dodatkowe zlecenie usług osobom fizycznym ze względu na braki kadrowe oraz wzrost cen za te usługi. Dyrektor wyjaśnił ponadto, że Ośrodek po raz pierwszy realizował w 2017 r. plan w takiej formie i w związku z tym pojawiły się nieścisłości, co do samego planu jak i jego wykonania na koniec 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1178-1184, 1310-1311, 1343-1344)

2. Dokonanie zapłaty, w przypadku trzech dowodów księgowych⁹⁷ (z 15 zbadanych), nastąpiło przed sprawdzeniem dowodów pod względem formalnym i rachunkowym oraz przed zatwierdzeniem ich do wypłaty, co było niezgodne art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach, który stanowi, że dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji, a złożenie podpisu oznacza m.in. że: nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących tej operacji, zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki. Ponadto z § 12.1 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów księgowych Ośrodka, stanowi, że polecenie przelewu sporządza się po uprzednim sprawdzeniu faktury pod względem formalno-rachunkowym, merytorycznym oraz zatwierdzeniu przez Dyrektora i Głównego Księgowego.

(dowód: akta kontroli str. 1118-1119, 1127-1129, 1132-1134, 1135-1137)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *płatności za faktury (...) dokonano (...) na prośbę firm wykonujących przebudowę budynku szkoleniowego (...). Zapłaty zostały zrealizowane po sprawdzeniu czy zakres wykonanych prac jest zgodny z przyjętym harmonogramem, a kwoty (...) są zgodne z umowami. Potwierdzeniem wykonania prac są załączniki (protokoły) do wystawionych faktur oraz opis wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z umową.*

(dowód: akta kontroli str. 1172-1175)

⁹⁷ Dotyczy faktur: nr XI.5/2017 z 30.11.2017 r. (12.12.2017 r. dokonano sprawdzenia dokumentu pod względem merytorycznym, rachunkowym, formalnym, a zatwierdzono do wypłaty 13.12.2017 r., podczas gdy zapłaty dokonano 8.12.2017 r.); nr XI.1/2017 z 2.11.2017 r. (7.11.2017 r. r. dokonano sprawdzenia dokumentu pod względem rachunkowym i formalnym, a zatwierdzono do wypłaty 8.11.2017 r., podczas gdy zapłaty dokonano 6.11.2017 r.); nr .56/2018 z 21.12.2018 r. (31.12.2018 r. dokonano sprawdzenia dokumentu pod względem rachunkowym i formalnym oraz pod względem merytorycznym i zatwierdzono, podczas gdy zapłaty dokonano 28.12.2018 r.).

3. Dokonanie zapłaty za jedną fakturę⁹⁸ (z 15 zbadanych) 7 dni po terminie wynikającym z postanowień umowy, tj. 28.01.2019 r. w sytuacji, gdy faktura wpłynęła do Ośrodka 21.12.2018 r., a termin jej zapłaty upłynął 20.01.2019 r. Było to niezgodne z postanowieniami umowy 102/AG/2018 z dnia 09.08.2018 r., której § 11 stanowił, że zapłata wynagrodzenia nastąpi w terminie 30 dni od daty otrzymania faktury przez Ośrodek.

(dowód: akta kontroli str. 1118-1119, 1124-1126, 1138-1153)

Dyrektor wyjaśnił, że *przekroczenie terminu zapłaty wynikało z przyczyn formalnych i po uzgodnieniach z wykonawcą, z którym została podpisana umowa na przebudowę budynku szkoleniowego (...). Wykonawca nie obciążył naszej jednostki żadnymi odsetkami za przekroczenie terminu.*

(dowód: akta kontroli str. 1172-1175)

4. Wezwanie wykonawcy, w związku z postępowaniem przeprowadzonym w 2018 r. w trybie przetargu nieograniczonego na przebudowę budynku szkoleniowego ZODR – II etap, do złożenia odpisu z właściwego rejestru na potwierdzenie okoliczności wymienionych w art. 25 ust. 1 ustawy o zamówieniach, pomimo że ZODR mógł pozyskać te dokumenty za pomocą ogólnodostępnych i bezpłatnych baz danych. Zgodnie z art. 26 ust. 6 ustawy o zamówieniach wykonawca nie jest obowiązany do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 1 i 3 tej ustawy, jeżeli zamawiający posiada oświadczenia lub dokumenty dotyczące tego wykonawcy lub może je uzyskać za pomocą bezpłatnych i ogólnodostępnych baz danych, w szczególności rejestrów publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 1155-1171, 1241-1245)

Dyrektor wyjaśnił, że Wykonawca został wezwany do złożenia m.in. odpisu z właściwego rejestru, zgodnie z zapisem w ogłoszeniu o przetargu, zgodnie z którym, w postępowaniu wykonawca na wezwanie zamawiającego składa odpis z właściwego rejestru w celu potwierdzenia podstaw do wykluczenia na podstawie art. 24. ust. 5 pkt 1 ustawy o zamówieniach. W związku ze zmianą obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz objęciem stanowiska przez nowego pracownika mającego w zakresie obowiązków realizację zamówień publicznych, nie dokonano zmiany zapisów dotyczących obowiązku dostarczania przez wykonawców dokumentów, które od 2017 r. stały się dokumentami ogólnie dostępnymi.

(dowód: akta kontroli str. 1172-1177)

OCENA CZĄSTKOWA

Środki finansowe otrzymywane przez Ośrodek z budżetu państwa umożliwiały realizację jego zadań ustawowych. Ośrodek na realizację zadań korzystał również z innych środków publicznych niż dotacja z budżetu państwa. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły poniesienia wydatków w kwotach wyższych od kwot ustalonych w planie finansowym o 1 004,82 tys. zł w 2017 r. i 316,47 tys. zł w 2018 r. oraz kosztów w kwotach wyższych od kwot ustalonych w planie finansowym o 229 tys. zł w 2016 r., 183,95 tys. zł w 2017 r. oraz 266,37 tys. zł w 2018 r. Stanowiło to naruszenie art. 44 ust. 1 i art. 52 ust 3 ustawy o finansach, zgodnie z którymi zmiany m.in. w zakresie kosztów i wydatków, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym. Przekroczenie określonych w planach finansowych kosztów i wydatków Ośrodka stanowiło jednocześnie naruszenie ustawy o doradztwie i przepisów wydanych na jej podstawie w rozporządzeniu Ministra Finansów z 22.12.2009 r. Ponadto stwierdzono nieprawidłowości niemające znaczącego wpływu na kontrolowaną działalność

⁹⁸ Faktura nr 57/2018 z 21.12.2018 r.

Ośrodka, tj. zapłatę za trzy dowody księgowe przed zatwierdzeniem ich do wypłaty, zapłatę za jeden dowód po upływie terminu do jego zapłaty, wezwanie wykonawcy do złożenia odpisu z właściwego rejestru na potwierdzenie okoliczności spełnianie warunków udziału w postępowaniu.

3. Usługi w zakresie nowoczesnych technologii oraz ekonomiki i organizacji produkcji rolnej.

OBSZAR
OPIS STANU
FAKTYCZNEGO

3.1 W badanym okresie ZODR przeprowadził 512 szkoleń⁹⁹ dla 8 713 osób w zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, co stanowiło 10,7% szkoleń przeprowadzonych w tych latach. W 2016 r. Ośrodek przeprowadził w obszarze nowoczesnych metod agrotechnicznych m.in. szkolenie dla 40 właścicieli wieloobszarowych gospodarstw, rolników, dzierżawców w temacie uproszczeń i innowacji w technologiach produkcji rolnej. W 2017 r. w obszarze przetwórstwa rolno-spożywczego zorganizowano m.in. warsztaty dla 20 hodowców krów mlecznych oraz kóz, doradców w temacie przetwórstwa mleka. W 2018 r. w obszarze nowoczesnych metod agrotechnicznych zorganizowano m.in. dla 40 rolników, hodowców zwierząt gospodarskich, przedstawicieli instytucji pracujących na rzecz rolnictwa szkolenie w temacie nowych rasy zwierząt gospodarskich. ZODR podejmował inne niż szkolenia działania dotyczące stosowania nowoczesnych technologii, ekonomiki i organizacji produkcji, w tym m.in. zorganizował konferencje, wyjazd studyjny w zakresie wdrażania i funkcjonowania fotowoltaniki w gospodarstwach rolnych, polowe pokazy maszyn rolniczych podczas targów rolnych.

(dowód: akta kontroli str. 338-354, 414 – 417, 486 – 489, 1273-1275)

Do Ośrodka nie wpływały wnioski dotyczące nieaktualności lub nienowoczesności usług świadczonych przez ZODR. Nie wpływały również wnioski dotyczące świadczenia usług dotyczących nowoczesnych rozwiązań w niektórych obszarach jego działalności.

(dowód: akta kontroli str. 1278-1280)

Dyrektor wyjaśnił, że (...) *Doradcy z Powiatowych zespołów realizują działalność Ośrodka, a wiedzę dotyczącą zapotrzebowania oraz zainteresowania danym tematem otrzymują podczas udzielanych porad indywidualnych czy organizowanych szkoleń. Doradcy (...) znają potrzeby szkoleniowe i tematy, które wzbudzają największe zainteresowanie (...). Doradcy w ramach prowadzenia indywidualnych porad w biurze, czy wizyty w gospodarstwie są w stanie określić zapotrzebowania na daną formę szkoleniową i zaplanować ją do realizacji w programie doradczym, bądź wykonać w danym roku, jako zadanie dodatkowe.*

(dowód: akta kontroli str. 1278-1280)

ZODR przeprowadzał ankiety oceny szkolenia lub kursu. W obowiązującym formularzu nie było możliwości oceny przydatności szkoleń w praktyce.

Dyrektor wyjaśnił, że dział Metodyki pracuje nad aktualizacją i stworzeniem nowej, bardziej szczegółowej ankiety.

(dowód: akta kontroli str. 1278-1280)

Ośrodek 1.05.2018 r. podpisał umowę konsorcjum¹⁰⁰ dotyczącą realizacji Projektu INNOSETA¹⁰¹, którego celem jest stworzenie samowystarczalnej sieci tematycznej

⁹⁹ W tym 269 szkoleń w 2016 r., 130 w 2017 r. i 113 w 2018 r.

¹⁰⁰ Wartość podpisanej umowy wynosi 214 260 zł.

¹⁰¹ Projekt realizowany jest z Programu HORYZONT 2020.

poświęconej ochronie upraw i zrównoważonemu stosowaniu środków ochrony roślin. Projekt promuje wymianę nowych pomysłów i informacji pomiędzy przemysłem, ośrodkami badawczymi i społecznością rolniczą oraz jest realizowany przy współpracy 14 partnerów, w tym ośrodków akademickich i stowarzyszeń. W ramach Projektu ZODR zobowiązany jest do m.in. zorganizowania regionalnych warsztatów innowacji, udziału w warsztatach i spotkaniach brokerskich. Ponadto Ośrodek będzie zbierał informacje dotyczące wpływu nowych rozwiązań na środowisko, potrzeb rolników, czynników mających wpływ na wdrażanie innowacji oraz szerzenie najlepszych praktyk w rolnictwie¹⁰².

(dowód: akta kontroli str. 1276-1277)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Ośrodek realizując zadania ustawowe świadczył usługi dotyczące stosowania nowoczesnych technologii, ekonomiki i organizacji produkcji oraz podejmował współpracę z podmiotami działającymi w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi.

Wnioski

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Realizacja wydatków i kosztów do wysokości przewidzianych w planie finansowym.
2. Dokonywanie płatności w terminach przewidzianych w umowach oraz po dokonaniu wymaganych kontroli dokumentów finansowo-księgowych i zatwierdzeniu płatności do wypłaty.
3. Żądanie od wykonawców w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych dokumentów lub oświadczeń przewidzianych przepisami ustawy o zamówieniach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹⁰² Badane potrzeb będzie dotyczyć m.in. sprzętu, technologii, szkoleń i doradztwa oraz problemów w pracy rolnika poprzez przeprowadzenie wywiadów i ankiet.

Obowiązek
poinformowania NIK o
sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 24 maja 2019 r.

Kontroler

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

Ewelina Czerepska

Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor

.....

.....

Podpis

Podpis